

PROGRAM DE GUVERNARE 2026–2028

Sinteza măsurilor · document de lucru pentru discuția cu Prim-Ministrul desemnat

versiunea 7.0 · 23 septembrie 2026 · uz intern

Cap.	Capitol	Măsuri
1	Reforma Administrației Centrale și Locale	13
2	Companii de stat	17
3	Stimularea economiei și a muncii	29
4	Ajutoare de stat și campioni regionali	12
5	Energie	20
6	Consolidarea veniturilor și combaterea evaziunii	18
7	Finanțe publice echilibrate, stat corect cu contribuabilii	19
8	Legea salarizării unice	2
9	Analiza și prioritizarea proiectelor de investiții	6
10	Sănătate	16
11	Finalizarea reformei pensiilor speciale	1
12	Justiție și stat de drept	18
13	Reziliență democratică și coeziune socială	6
14	Digitalizarea și inteligența artificială în stat	11
15	România pro-europeană și transatlantică	11
16	Educație și cercetare – învățământ preuniversitar	10
17	Agricultură	24
18	Transporturi și infrastructură	17
19	Dezvoltare, lucrări publice și administrație	19
20	Fonduri europene	13
21	Mediu, ape și păduri	19
22	Muncă, locuire și protecție socială	16
23	Cultură	11
24	Afaceri interne și siguranță publică	18
25	Apărare	19
26	Culte și minorități naționale	6
27	Diaspora și românii de pretutindeni	6
28	Reforma și controlul democratic al serviciilor de informații	4
	TOTAL măsuri	381

1. Reforma Administrației Centrale și Locale 13 măsuri

Un guvern mai mic și mai simplu: mai puțini demnitari, instituții comasate, funcții de suport puse în comun, salarizare echitabilă și un singur centru de coordonare a digitalizării.

- 1.1** Reducerea numărului de parlamentari conform datelor recensământului din 2021, cu păstrarea sistemului electoral actual, ceea ce înseamnă o reducere de 13%;
- 1.2** Maximum 3 secretari de stat pe minister;
- 1.3** Comasări de agenții și instituții centrale din domenii similare sau cu competențe suprapuse, care prin reorganizare reduc dublarea unor procese administrative sau fragmentarea serviciului public oferit cetățeanului;
- 1.4** Transferul către autoritățile locale al activelor (clădiri, terenuri etc.) deținute de companii sau instituții publice care intră în procesul de reorganizare sau care subutilizează aceste active publice;
- 1.5** Departament digital central, în coordonarea Prim-Ministrului, care coordonează, coagulează și standardizează eforturile de digitalizare și de integrare a inteligenței artificiale în serviciile publice, cu prerogative legale clare care să îi permită să implementeze soluții standardizate la nivelul întregii administrații;
- 1.6** Dividendul reformei: de la 1 iulie 2027, după atingerea țintei de deficit pentru 2026, jumătate din economiile certificate ale reformei statului și din veniturile suplimentare din colectare se întorc în economie prin reducerea taxării muncii, iar cealaltă jumătate reduce deficitul; suma se stabilește anual în legea bugetului, pe baza execuției, și se publică împreună cu destinația fiecărei economii;
- 1.7** Centre de servicii partajate pentru funcțiile de suport (resurse umane, financiar, IT) ale agențiilor cu sub 100 de posturi;
- 1.8** Calculul corect al personalului și reducerea acestuia acolo unde se impune;
- 1.9** Program de finanțare a investițiilor promovate de consorțiile de UAT-uri în infrastructură sau servicii publice, cu scopul de a oferi servicii și infrastructură mai bune mai multor comunități și de a eficientiza și reduce cheltuielile publice pentru serviciile sau proiectele realizate în comun;
- 1.10** Zone metropolitane funcționale în jurul municipiilor de peste 150.000 de locuitori, prin integrarea la nivelul zonei metropolitane a unor servicii și funcțiuni pe o rază de 25–50 km, inclusiv pentru București;
- 1.11** Reforma Bucureștiului: transferăm de la sectoare la Primăria Generală funcțiile ale căror beneficii nu pot fi separate pe sectoare (urbanism, transport public, educație și sănătate) și realocăm resursele financiare corespunzător, într-un mecanism integrat cu reforma zonei metropolitane;
- 1.12** Reforme conexe: eliminarea alocărilor ad-hoc și în cascadă din transferurile guvernamentale; Programul „Anghel Saligny” cu buget multianual fix și cofinanțare locală, proporțională cu capacitatea lor financiară.

2. Companii de stat 17 măsuri

Mai puține companii de stat, mai bine conduse, care nu mai costă bugetul degeaba: fiecare este restructurată, vândută sau capătă un sens public clar, iar banii din valorificarea activelor statului merg direct la români.

- 2.1** În 12 luni, fiecare companie aflată în subordinea administrației centrale este încadrată, prin decizie motivată și publică, într-unul dintre cinci regimuri: listare la bursă, prin ofertă publică inițială (IPO) sau ofertă publică secundară (SPO), cu tranșă dedicată și investitorilor de retail; privatizare sau concesiune; monopol natural, cu contract de serviciu public și costuri raportate comparativ cu operatorii europeni; închidere ordonată. Absența unei decizii în termen se raportează public, împreună cu motivul întârzierii;
- 2.2** Întreprinderile publice locale care înregistrează pierdere în doi ani consecutivi, începând cu anul 2025, intră într-un proces de analiză, sub monitorizarea autorităților publice tutelare, pentru restructurarea și eficientizarea activității lor, în scopul eliminării pierderilor;
- 2.3** Companiile cu pierderi în doi ani consecutivi sunt supuse unei analize independente și primesc un rating public pe o scală de la A la E, reflectând starea financiară și operațională a companiei: A – performanță solidă, fără sprijin public; B – echilibrată, cu risc redus; C – vulnerabilă, necesită monitorizare activă; D – pierderi structurale, redresare posibilă doar cu plan asumat; E – neviabilă, fără perspectivă de redresare. Pentru cele clasate D sau E, decizia, redresare cu plan, parteneriat public-privat sau lichidare, se adoptă în maximum șase luni de la publicarea raportului. Trei ani consecutivi de pierdere, în absența unui contract de serviciu public care să justifice continuarea activității, declanșează ieșirea din portofoliul statului. Planul de redresare presupune reevaluarea mandatului companiei, a structurii și competențelor organelor de conducere, a indicatorilor de performanță, a necesarului de finanțare, a opțiunilor de restructurare, a rolului strategic sau de serviciu public și a expunerii bugetare, inclusiv a alternativelor proprietarului. În consiliile companiilor care necesită redresare pot fi cooptați sau selectați administratori cu experiență demonstrată în restructurare, finanțare, transformare operațională și managementul situațiilor de dificultate;
- 2.4** Companiile cu capital propriu negativ se închid, cu plan social, dacă analiza confirmă imposibilitatea redresării, indiferent de încadrarea în ratingul de la punctul 2.3;
- 2.5** Orice pachet de vânzare, listare sau parteneriat public-privat se realizează prin proces competitiv, cu evaluare independentă și rezultat public, în trei condiții: nu se vinde sub valoarea de piață; listarea nu este folosită pentru acoperirea unor deficite curente; companiile care asigură servicii esențiale nu rămân fără operator;
- 2.6** Programul de listări prin oferte publice la Bursa de Valori București începe în 2027, conform prevederilor legale în vigoare. Statul rămâne acționar majoritar în companiile strategice și nu răscumpără pachetele minoritare private;
- 2.7** Veniturile din listări și privatizări au destinație publică, stabilită prin lege, și nu pot fi folosite pentru cheltuieli curente, ci doar pentru investiții. Banii din listări și privatizări merg direct în investiții în cazul majorărilor de capital ale companiilor sau în conturi de economii și investiții cu facilități fiscale ale copiilor din România și în acordarea de facilități suplimentare la fondurile de pensii din pilonul II, pensii facultative, conturi de economii și investiții pentru români sau pensii ocupaționale;
- 2.8** Banul public are preț: nicio capitalizare, garanție sau conversie de creanțe fără plan de viabilitate, termen și responsabil nominal; între companiile statului se aplică regula creditorului privat, iar restanța tolerată se raportează ca subvenție;
- 2.9** Publicarea rezultatului fiecărei companii înainte și după subvenții; reducerea subvențiilor și creșterea eficienței; auditarea activelor;
- 2.10** Consilii de administrație și de supraveghere formate din profesioniști, selectați legal și transparent, reduse ca număr, împreună cu comitetele aferente; eliminarea provizoratelor mai mari de 5 luni, până la finalul anului 2026;

- 2.11** Orice contract de mandat semnat începând cu noile mandate prevede evaluare anuală pentru consiliul de administrație sau de supraveghere și pentru conducerea executivă. Contractele vor avea indicatori de performanță financiari și nefinanțari, adecvați domeniului și aliniați cu media sectorului, publicate într-un tablou de bord deschis; indemnizații și salarizare limitate în raport cu responsabilitățile și indicatorii; demiterea pentru neîndeplinirea indicatorilor. Transparență totală privind prevederile contractelor, componența consiliilor și durata mandatelor și indemnizațiile fixe și variabile;
- 2.12** Oprirea salariilor 13 și 14 și a bonusurilor nejustificate în companiile deținute integral de stat, a decontărilor nejustificate de vacanțe, a primelor de diverse sărbători sau a beneficiilor de diverse tipuri, de la primul exercițiu bugetar complet, după audit juridic al contractelor colective în vigoare; economiile se raportează public;
- 2.13** Reduceri de personal acolo unde se justifică și transparență totală: contracte colective, cheltuieli, bugete publicate;
- 2.14** Eficientizarea activității și valorificarea activelor subutilizate ale RA-APPS; separarea contabilă, potrivit legii în vigoare, a obligațiilor de serviciu public de activitatea comercială. Clădirile și terenurile fără funcție publică se exploatează eficient, în mod competitiv, la valoarea de piață, cu listă publică și preț de pornire anunțat;
- 2.15** Restructurarea Autorității pentru Administrarea Activelor Statului (AAAS), recuperarea creanțelor istorice se separă instituțional de valorificarea activelor. Activele se evaluează la valoarea de piață și se exploatează sau vând pe bază de analiză cost-beneficiu, cu indicatori publici și calendar asumat. Situația financiară a instituției se clarifică, pentru a nu mai bloca restructurarea;
- 2.16** Rezultatele activității companiilor de stat se publică cel puțin o dată pe an, pe site-ul propriu și centralizat la AMEPIP: decizii adoptate în termen, ieșiri finalizate, consilii selectate legal, rezultatul companiilor înainte și după subvenții;
- 2.17** Simplificarea procedurilor de guvernare corporativă pentru întreprinderile publice de mici dimensiuni aflate în subordinea autorităților locale.

3. Stimularea economiei și a muncii 29 măsuri

Mai mulți oameni care muncesc, mai puține stimulente pentru nemuncă: intrare mai rapidă pe piața muncii, ieșire mai târzie din ea și reguli de muncă adaptate economiei de azi.

- 3.1** Eliminarea pensionării anticipate în sistemele cu pensionări prea rapide;
- 3.2** Interzicerea cumulului pensiei cu salariul la stat, prin deblocarea proiectului de lege din Parlament (adoptat în Senat);
- 3.3** Tinerii intră mai repede în muncă: sprijin pentru chirie pentru studenții care lucrează; verificarea calității de angajat se face prin contribuțiile pe salariu plătite la bugetul de stat;
- 3.4** Fără impozite noi în 2027 și 2028; cota unică se menține; eliminarea impozitului minim pe cifra de afaceri (IMCA) de la 1 ianuarie 2027, fără amânare;
- 3.5** Scăderea TVA la 19% de îndată ce România își va permite acest lucru;
- 3.6** Criterii unitare de evaluare pentru beneficiarii de ajutor de handicap;
- 3.7** Stimularea mobilității forței de muncă: pachet de deductibilități pentru transport, cazare și formare, care leagă zonele cu șomaj de cele cu deficit de personal;
- 3.8** Revizuirea legii dialogului social și a contractelor colective de muncă care prevăd drepturi exagerate;
- 3.9** Extensie unică de 12 luni, până la 31 iulie 2027, a termenului pentru TVA de 9% la apartamentele contractate prin acte autentificate până la 31 decembrie 2025; fără prelungiri ulterioare;
- 3.10** Plafonul de deductibilitate pentru contribuțiile la Pilonul 3 crește de la 400 la 1.000 euro pe an, de la anul fiscal următor adoptării;

- 3.11** OMD național: structură de coordonare a promovării turistice și de integrare a rețelei de OMD-uri;
- 3.12** Pachet de sprijin pentru HoReCa, axat pe impact multiplicat: primă pentru turismul incoming, OMD național, digitalizarea fișei de cazare și adaptarea legislației privind închirierile pe termen scurt;
- 3.13** Reformarea ajutoarelor sociale: retragere graduală la angajare și condiționarea beneficiilor pentru persoanele apte de muncă de participarea la muncă sau formare;
- 3.14** Continuăm subvenția NEET, program european finanțat până în 2029: angajatorii primesc 2.250 lei/lună timp de 12 luni pentru fiecare tânăr încadrat, cu vârsta între 16 și 30 de ani, înregistrat ca șomer la ANOFM, cu obligația de a menține raportul de muncă cel puțin 18 luni; ne angajăm să păstrăm măsura și în următorul exercițiu financiar european;
- 3.15** Extinderea învățământului dual și a uceniciei, cu facilități pentru firmele care formează și angajează;
- 3.16** Finanțarea programelor de formare profesională pentru companii în funcție de rezultatul efectiv: angajare și menținere în muncă;
- 3.17** Stimularea revenirii părinților în activitate: creșe, program prelungit și deductibilitatea serviciilor de îngrijire plătite de angajator;
- 3.18** Persoanele îndreptățite la indemnizația pentru creșterea copilului care aleg să revină la locul de muncă după primele 6 luni de la nașterea copilului vor putea beneficia în continuare de indemnizația pentru creșterea copilului, concomitent cu veniturile salariale. Măsura urmărește să încurajeze întoarcerea părinților pe piața muncii fără ca această decizie să conducă la pierderea beneficiilor acordate pentru creșterea copilului;
- 3.19** „Contul Viitorului” – capital de start pentru copii: părinții pot deschide, în primul an de viață al copilului, un cont de economii și investiții pe numele acestuia, cu facilitățile fiscale ale legii Conturilor de Economii și Investiții, aplicabilă din 2027; pentru cei care aleg să investească, statul adaugă o sumă de start de 1.000 lei, apoi contribuie cu 50% din depunerile părinților, în limita a 500 lei pe an; contribuțiile părinților, bunicilor sau angajatorului sunt deductibile, iar banii se investesc în fonduri diversificate, cu costuri mici; sumele devin disponibile la 18 ani, pentru studii, prima locuință sau o afacere;
- 3.20** Flexibilizarea muncii cu timp parțial și sezoniere, cu contribuții proporționale cu venitul efectiv;
- 3.21** Combaterea muncii la negru prin controale ANAF–Inspekția Muncii bazate pe analiza de risc;
- 3.22** „O singură raportare către stat”: instituțiile publice nu mai pot solicita firmelor informații deja deținute de o altă instituție;
- 3.23** Debirocratizare măsurabilă: pentru fiecare obligație administrativă nouă dispar două existente, cu cost administrativ cel puțin echivalent; raportările semestriale se elimină; timpul de conformare fiscală scade cu 25% până în 2028;
- 3.24** Stimularea investițiilor productive: amortizare accelerată și deduceri pentru investiții în tehnologie, automatizare, digitalizare și eficiență energetică;
- 3.25** Debirocratizarea investițiilor: ghișeu unic și termene maxime pentru avizele și autorizațiile necesare investițiilor;
- 3.26** Energie pentru industrie: facilitarea investițiilor companiilor în producție proprie de energie, stocare și eficiență energetică;
- 3.27** Banca de Investiții și Dezvoltare devine instrumentul de mobilizare a capitalului privat și de dezvoltare a proiectelor în parteneriat public-privat, cu conducere selectată competitiv până la 31 martie 2027; sprijinul public trece de la granturi la garanții și credite;
- 3.28** Piața de capital: eliminarea barierelor de acces semnalate de MSCI, cu obiectivul obținerii statutului de piață emergentă; listarea de pachete minoritare la companiile de stat, fără pierderea controlului strategic;
- 3.29** Finanțare prin piața de capital pentru companiile românești: diversificarea surselor de finanțare, complementare creditului bancar, prin susținerea listărilor companiilor private și facilități pentru

reducerea costurilor administrative de dobândire a calității de emitent pe BVB; crearea și dezvoltarea unei piețe de creștere pe BVB pentru IMM-uri; menținerea sprijinului din fonduri europene pentru pregătirea companiilor pentru listare; dezvoltarea industriei fondurilor de investiții, printr-o legislație mai bună, orientată spre investiții în companiile românești.

4. Ajutoare de stat și campioni regionali 12 măsuri

Mai puține scheme, o singură structură și un singur criteriu: banii publici merg către companiile care exportă, înlocuiesc importuri sau urcă în lanțurile de valoare europene, iar din firmele românești care cresc facem campioni regionali.

- 4.1** Inventar complet, în șase luni, al tuturor schemelor de ajutor de stat și de minimis, indiferent de autoritatea care le acordă (ministere, agenții), cu buget angajat, beneficiari și rezultate, publicat integral prin extinderea registrului RegAS de la evidența plăților la evidența rezultatelor;
- 4.2** O singură structură pentru ajutoarele de stat, care elaborează, administrează și monitorizează toate schemele naționale; ministerele propun politica sau avizează propunerile de scheme din toate domeniile în cadrul unui comitet interministerial sub Prim-Ministru și nu mai administrează bani; Consiliul Concurenței își păstrează rolul de aviz și de contact cu Comisia Europeană;
- 4.3** Reducere: schemele care nu contribuie la export și nu creează valoare adăugată se închid la expirare și nu se prelungesc; nicio schemă nouă fără evaluare de impact înainte de aprobare și fără clauză de expirare;
- 4.4** Concentrare pe 5–7 ecosisteme prioritare din Strategia Națională de Politici Industriale: echipamente pentru energie (baterii, panouri, transformatoare, stocare), industria de apărare și producția duală, procesarea agroalimentară, materii prime critice și metalurgie decarbonizată, componente auto, tehnologia informației, inteligență artificială și centre de date;
- 4.5** Instrumentele se schimbă: subvenția pentru dobânda bancară, creditul fiscal deductibil pe mai mulți ani, cofinanțarea investițiilor private și garanțiile de portofoliu pentru creditare înlocuiesc granturile în avans;
- 4.6** Fiecare ajutor are indicatori de rezultat (locuri de muncă menținute cinci ani, export generat, creșterea cifrei de afaceri, integrarea în lanțuri internaționale de furnizare etc.), clauză de recuperare integrală la nerealizare și interdicție de relocare a activității în perioada de menținere;
- 4.7** Program „Campioni regionali” pentru companiile românești de talie medie și mare care se extind în Europa Centrală și de Sud-Est: credite și garanții de export prin Exim Banca Românească, cofinanțare pentru achiziții transfrontaliere;
- 4.8** Capital pentru creștere: fondurile de pensii pot investi mai mult în acțiuni românești, infrastructură și fonduri de creștere, prin modificarea legislației de către ASF; fond de fonduri cu capital public minoritar pentru companiile în expansiune, cu board public-privat de selecție și ieșire prin listare la bursă;
- 4.9** Energointensivii: continuarea compensării costurilor indirecte de emisii și a schemelor de decarbonizare, condiționată de planuri de eficiență și electrificare; utilizarea noului cadru european pentru industria curată (CISAF) și a proiectelor europene de interes comun (IPCEI) pentru producția de echipamente energetice;
- 4.10** Companiile de stat nu primesc ajutor pentru acoperirea pierderilor: subvențiile de exploatare se acordă doar prin contracte de serviciu public cu costuri comparate europene, iar ajutorul de salvare se acordă o singură dată, cu plan de restructurare bancabil aprobat;
- 4.11** Raport anual public al structurii unice privind toate ajutoarele acordate, cu cost pe loc de muncă creat și export generat, și evaluare independentă la trei ani pentru fiecare schemă;

- 4.12** Analiza tuturor schemelor de sprijin din fonduri guvernamentale și restrângerea lor la cele care cresc exporturile, reduc importurile sau creează valoare adăugată în economie (de exemplu procesarea produselor agricole).

5. Energie 20 măsuri

Mai multe surse regenerabile, mai multă stocare, energie nucleară, gaz românesc din Marea Neagră și rețele mai puternice.

- 5.1** Finalizarea centralelor pe gaz de la Mintia și Iernut și a investițiilor Hidroelectrica în hidrocentrale, stocare în baterii și proiecte de stocare prin pompare (Târnița-Lăpușești, Frasin, Bicaz etc.), susținute de contracte pentru diferență;
- 5.2** Trecerea sprijinului public de la evaluarea ex-ante a proiectelor la plata pe capacitatea pusă în funcțiune;
- 5.3** Prioritizarea racordării proiectelor mature și introducerea termenelor de decădere și a garanțiilor financiare pentru avizele tehnice de racordare;
- 5.4** Finalizarea investițiilor în distribuție și contorizare inteligentă din fondurile deja alocate;
- 5.5** Interconectări noi și creșterea capacității de schimb transfrontalier;
- 5.6** Finalizarea contractelor în derulare și contractarea rapidă a apelurilor deschise în cele trei scheme de stocare în baterii;
- 5.7** Condiționarea sprijinului public pentru stocare de furnizarea de servicii de sistem;
- 5.8** Retechnologizarea Unității 1 și decizia finală, cu finanțare asigurată, pentru Unitățile 3 și 4 de la Cernavodă;
- 5.9** Continuarea proiectului reactoarelor modulare de mici dimensiuni în condiții de fezabilitate economică demonstrată;
- 5.10** Consolidarea rolului de tranzit al României prin Coridorul Vertical și Coridorul Verde;
- 5.11** Lansarea primei proceduri de concesionare pentru energie eoliană offshore în Marea Neagră;
- 5.12** Modernizarea rețelelor de termoficare din marile orașe din fondurile europene disponibile;
- 5.13** Constituirea transparentă a stocului de iarnă și reforma legislației stocurilor de urgență;
- 5.14** Eficientizarea terminalului petrolier Constanța și a transportului feroviar de produse petroliere, ca infrastructură strategică;
- 5.15** Tarife de rețea care stimulează flexibilitatea și nu împovărează primii utilizatori ai electrificării;
- 5.16** Sprijin ținut pe venit, aplicat direct pe factură, extins la gaze naturale;
- 5.17** Cadru simplu și stabil pentru prosumatori și comunități de energie;
- 5.18** Generalizarea contorizării inteligente, condiție pentru tarife diferențiate;
- 5.19** Consilii profesionale, mandate stabile, indicatori comparabili cu companiile europene, eliminarea provizoratelor prelungite;
- 5.20** Registru unic al programelor energetice publice, indiferent de minister, și comitet interministerial sub Prim-Ministru pentru avizarea schemelor noi și raportarea trimestrială a angajamentelor.

6. Consolidarea veniturilor și combaterea evaziunii 18 măsuri

Un ANAF care controlează pe bază de risc, nu la întâmplare, tratează contribuabilul corect ca partener și îl obligă pe cel care fraudează să plătească: mai mulți bani la buget fără taxe noi.

- 6.1** Statul își plătește datoriile la timp: TVA se rambursează la termen, iar arieratele bugetului de stat și ale bugetelor asigurărilor sociale față de contribuabili – precum indemnizațiile de concedii medicale de recuperat de la FNUASS – se sting prin compensare directă și reciprocă a creanțelor certe, lichide

și exigibile, inclusiv prin compensarea automată a sumelor datorate cu obligațiile fiscale ale firmei la bugetul central (impozite și contribuții pe salarii); compensarea nu se aplică creanțelor și obligațiilor față de bugetele locale;

- 6.2** Reorganizarea ANAF: coordonare unitară a controlului, colectării și trezoreriei între nivelurile central și teritorial; funcții-suport consolidate; conducere teritoriale ocupate prin concurs, fără interimate prelungite;
- 6.3** Analiza de risc consolidată la nivel central, cu scor de risc pentru fiecare contribuabil și o platformă integrată care corelează e-Factura, SAF-T, casele de marcat și declarațiile, funcțională până la 30 iunie 2027; controalele operative și inopinate se declanșează pe profil de risc, după verificări documentare la distanță;
- 6.4** Concentrarea resurselor pe evaziunea cu impact bugetar mare: fraudele de TVA și rambursările cu indicatori de risc, subdeclararea sectorială și transferul artificial al profitului;
- 6.5** Registrul unic de control înlocuit cu o soluție digitală, cu istoricul tuturor controalelor la un contribuabil, folosit în analiza de risc pentru eliminarea controalelor repetitive;
- 6.6** Decalajul de TVA scade de la circa 30% la sub 25% în 2028 și sub 20% în 2030; fiecare punct procentual recuperat aduce cel puțin 300 mil. euro la buget; resursele de control se îndreaptă spre marea evaziune, nu spre contribuabilii corecți;
- 6.7** Înlocuirea aplicațiilor și bazelor de date vechi cu sisteme moderne, interoperabile, cu protecție și replicare a datelor; schimb automat de informații între instituțiile statului, astfel încât contribuabilul nu mai comunică aceeași modificare mai multor autorități;
- 6.8** Spațiul Privat Virtual devine punctul unic de interacțiune: situație fiscală consolidată pe contribuabil, notificări automate la neconcordanțe, feedback permanent și canale digitale diversificate de comunicare;
- 6.9** Declarații precompletate și validate automat, câmpuri reduse, eliminarea graduală a raportărilor redundante, inclusiv în materie de TVA; nicio informație transmisă deja prin e-Factura, SAF-T sau case de marcat nu se mai cere a doua oară;
- 6.10** Declarația Unică precompletată pentru toate categoriile de PFA, până la declarația aferentă anului fiscal 2027, cu rată de corecție sub 5% – un milion de plătitori;
- 6.11** Plăți simplificate, de tip internet banking, reflectate aproape instant în situația fiscală, cu reconciliere și stingere automată a obligațiilor și schimb de informații cu băncile, în limitele secretului bancar;
- 6.12** Avertizare timpurie și monitorizare rapidă a creanțelor după scadență, pentru ca dificultățile temporare de plată să nu devină arierate nerecuperabile;
- 6.13** Scoring fiscal pozitiv, cu criterii și scor publicate: contribuabilii cu istoric bun de conformare primesc rambursare de TVA cu control ulterior, eșalonări simplificate, prioritate la asistență și inspecții mai rare; operațional în 12–18 luni;
- 6.14** Pentru IMM-uri: obligații repetitive reduse prin reutilizarea datelor deținute de ANAF, notificare și remediere voluntară pentru abaterile formale fără prejudiciu și fără indicii de fraudă, ghiduri digitale interactive, informare dedicată firmelor nou-înființate și evaluare periodică a costului raportărilor;
- 6.15** Predictibilitate și practică unitară: mecanism unitar de clarificare fiscală, răspunsuri standardizate pentru problemele recurente, interpretări relevante publicate anonimizat, termene clare de răspuns și corectarea diferențelor de interpretare între structurile teritoriale;
- 6.16** Marii contribuabili și operațiunile complexe: echipe specializate pentru prețuri de transfer, tranzacții intra-grup și transfrontaliere, controale orientate spre indicatorii de diminuare artificială a bazei impozabile, acorduri de preț în avans eficientizate și expertiză pentru modelele de afaceri digitale;
- 6.17** Reunificarea ANAF și a Autorității Vamale într-un singur organ fiscal și de control;
- 6.18** ANAF, gardian al resurselor publice: pentru contribuabilii la care penalitățile și majorările ating nivelul datoriei de bază se declanșează procedurile de prevenire a insolvenței.

7. Finanțe publice echilibrate, stat corect cu contribuabilii 19 măsuri

Deficitul scade pe traiectoria asumată cu Comisia Europeană, fără impozite noi: prin cheltuieli mai puține și mai bine ținute, colectare mai bună, bugete construite pe rezultate și fonduri europene care înlocuiesc împrumuturile.

- 7.1** Traiectorie anuală de deficit 2026–2028 înscrisă în program, conform Planului bugetar-structural pe termen mediu, și păstrarea ratingului de țară în categoria investițională;
- 7.2** Clauza de predictibilitate fiscală: Codul fiscal se modifică doar prin lege, cu minimum șase luni între publicarea în Monitorul Oficial și intrarea în vigoare și cu studiu de impact publicat; consultare instituționalizată permanentă cu mediul de afaceri și Pact de stabilitate economică între Guvern, Parlament și mediul privat, pe minimum doi ani, fără schimbări fiscale bruște;
- 7.3** Indexarea pensiilor și alocațiilor în 2027, cu menținerea traiectoriei de deficit și cu avizul Consiliului Fiscal;
- 7.4** Regula cheltuielilor permanente: nicio majorare de cheltuială permanentă fără spațiu bugetar identificat;
- 7.5** Bugetare pe bază de performanță: fiecare ordonator principal își structurează bugetul pe programe, cu obiective, indicatori de rezultat și responsabil de program; 2027 an-pilot în ministerele cu cele mai mari cheltuieli; bugetul 2028, primul construit integral pe programe;
- 7.6** Analize anuale ale cheltuielilor (spending reviews) coordonate de Ministerul Finanțelor, cu concluzii publice, integrate obligatoriu în construcția bugetului următor;
- 7.7** Un set unic de indicatori pentru bugetul național și pentru Planul Național și Regional de Parteneriat, astfel încât banii românești și cei europeni să fie urmăriți în același sistem;
- 7.8** Registru public al tuturor programelor de finanțare din bugetul de stat și evaluare ex-ante obligatorie (cost–beneficiu, sursă, complementaritate cu fondurile UE) înaintea oricărui program nou; restructurarea sau suspendarea celor fără rezultate măsurabile;
- 7.9** Niciun contract de investiții fără sursă de finanțare pe toată durata lui; supracontractare de maximum 20%, ca angajament de plată al statului;
- 7.10** Fondurile de pensii pot investi mai mult în economie și în infrastructură, prin modificarea legislației de către ASF, ca sursă de capital intern pentru companiile românești;
- 7.11** Dobânzile statului rămân la românii care economisesc: programele Fidelis și Tezaur devin instrument permanent de finanțare a datoriei publice, deschiderea titlurilor de stat destinate astăzi exclusiv populației și către persoanele juridice, pentru stimularea îndatorării în moneda națională; fiecare leu împrumutat de la un român în loc de un creditor extern înseamnă dobândă plătită în țară, nu în afara ei;
- 7.12** Deficitul bugetar pe 2026 rămâne în țintă: 6,2% din PIB în termeni cash și 6,0% din PIB în termeni ESA; rectificarea bugetară se adoptă în 30 de zile de la investirea Guvernului, fără majorarea deficitului; obiectivele Planului bugetar-structural pe termen mediu se mențin, cu deficit sub 3% din PIB în 2030;
- 7.13** Bugetul pe 2027 se adoptă de Parlament până la 31 decembrie 2026; proiectul se publică de Guvern până la 30 noiembrie 2026;
- 7.14** Reguli de cheltuieli pe durata mandatului: cheltuielile de personal coboară gradual spre 7,9% din PIB în 2031; cheltuielile de asistență socială rămân constante ca pondere în PIB, ca regulă de disciplină fiscală; indexările pensiilor și alocațiilor se aplică potrivit legii și în limitele traiectoriei de deficit, iar spațiul fiscal câștigat peste acestea se folosește pentru reformele care rezolvă probleme structurale, nu pentru majorări suplimentare;
- 7.15** Niciun euro european pierdut: încasarea cererilor de plată 5 și 6 din PNRR și utilizarea instrumentului SAFE (16,68 mld. euro) pentru apărare și infrastructură cu utilizare duală;
- 7.16** Transferuri predictibile către comunitățile locale: sumele de la bugetul de stat către primării și consilii județene se repartizează după o formulă stabilită prin lege pentru cel puțin trei ani, cu criterii obiective, publice și identice pentru toți; totalul transferurilor se stabilește anual în limitele Strategiei fiscal-bugetare și ale traiectoriei de reducere a deficitului, astfel încât formula să repartizeze resurse sustenabile, nu să creeze cheltuieli peste posibilitățile bugetului; reducerea posturilor și eficiența

organizațională rezultate din OUG nr. 7/2026 se reflectă în formulă, iar funcționarea instituțiilor se finanțează pe baza unor costuri standard și a unor structuri eficiente, nu a organigramelor moștenite; fiecare autoritate locală își cunoaște alocarea din toamna anului anterior, iar alocările discreționare devin excepția, nu regula;

- 7.17** Adoptarea legislației finanțelor publice locale, care fixează principiile și alocările ce se schimbă astăzi de la an la an: autonomie financiară mai mare, cote suplimentare din impozitul pe venit și o prevedere clară pentru finanțarea instituțiilor culturale de interes local;
- 7.18** Auditarea datoriei publice externe și denunțarea acordurilor de finanțare care nu și-au atins obiectivele;
- 7.19** Aplicarea integrală a OUG nr. 7/2026 privind reducerea numărului de posturi în administrația publică centrală și locală: structurile cu atribuții suprapuse se comasează, procesele se digitalizează, iar numărul de posturi se stabilește după volumul real de activitate; în administrația centrală și în serviciile deconcentrate se aplică regula „o angajare la două plecări”.

8. Legea salarizării unice 2 măsuri

Corectarea modului de salarizare în sectorul public.

- 8.1** Adoptarea în Parlament a noii legi a salarizării unice: fără inechități salariale, fără diminuări de venituri, fără noi procese în instanțe și cu atractivitate pentru tinerii profesioniști;
- 8.2** Noua lege a salarizării unitare se adoptă până la 31 octombrie 2026.

9. Analiza și prioritizarea proiectelor de investiții 6 măsuri

Investițiile publice se aleg după utilitate, maturitate și capacitatea de finalizare.

- 9.1** Reevaluarea și prioritizarea tuturor programelor de investiții finanțate din bugetul național și european, la nivelul tuturor ministerelor;
- 9.2** Indicatori de sustenabilitate pentru fiecare program, atât pentru cele dedicate nivelului național, cât și pentru cele dedicate autorităților locale;
- 9.3** Cofinanțare din partea autorităților locale, proporțională cu capacitatea lor financiară, la programele naționale de investiții;
- 9.4** Un domeniu, un singur program: pentru fiecare obiectiv de finanțare (de exemplu fotovoltaice și stocare, eficiență energetică a clădirilor, digitalizarea IMM-urilor) există o singură schemă și o singură autoritate care o administrează, indiferent de sursa banilor (buget de stat, PNRR, fonduri de coeziune, Fondul pentru Modernizare, AFM); programele paralele existente la ministere diferite se comasează în 12 luni, iar nicio schemă nouă nu primește aviz dacă un program cu același obiect este deja în derulare;
- 9.5** Evaluarea implementării proiectelor publice, cu prioritate pentru cele în execuție;
- 9.6** Reașezarea programelor de investiții – inclusiv între ministerele care le derulează, pe baza procedurilor de implementare, a efectelor produse și a capacității profesionale, inclusiv a celei certificate prin absorbția PNRR.

10. Sănătate 16 măsuri

Principiul de guvernare: banii urmează pacientul, finanțarea urmează performanța, iar decizia urmează nevoia reală de sănătate. România are nevoie de trecerea de la un sistem centrat pe instituții și finanțare istorică la un sistem centrat pe pacient, prevenție, acces, calitate și rezultate.

- 10.1** Finanțarea spitalelor se mută de pe instituție pe servicii: pachet de bază clar definit, tarif care reflectă costul real și complexitatea cazului;

- 10.2** Plată în funcție de performanță pentru medici, cu șefii de secție numiți de manageri, pe contracte de performanță, nu de universități;
- 10.3** Paturile cu spitalizare continuă se reduc acolo unde gradul de ocupare e scăzut, iar unitățile respective se reconvertesc spre ambulatoriu, recuperare și paliativ (minimum 2.000 de paturi suplimentare de paliativ), în paralel cu creșterea volumului tratat prin spitalizare de zi și ambulatoriu, și extinderea serviciilor de paliativ și de terapia durerii pentru pacienții în faza terminală a bolii;
- 10.4** Consorțiile spitalicești permit achiziții comune de materiale și utilizarea partajată a resurselor;
- 10.5** Resursa umană primește disciplină și predictibilitate. Medicii care lucrează simultan în sistemul public și cel privat respectă un program clar delimitat, iar personalul care desfășoară activitate medicală privată în timpul programului din sistemul public va fi sancționat;
- 10.6** Registrul național al profesioniștilor din sănătate fundamentează retenția în specialitățile deficitare și în zonele insuficient deservite;
- 10.7** Prevenția devine prima linie a sistemului. De la sănătatea maternă și screeningul neonatal la educația pentru sănătate în școli și extinderea listei de vaccinuri compensate;
- 10.8** Prevenția acordă atenție prioritară bolilor cardiovasculare și cerebrovasculare — principala cauză de deces și dizabilitate din România — prin promovarea unui stil de viață sănătos, identificarea precoce a factorilor de risc și acces mai rapid la diagnostic și tratament;
- 10.9** Medicul de familie devine principalul integrator al traseului pacientului, iar ponderea medicinei primare și a prevenției în bugetul CNAS se dublează;
- 10.10** Politica medicamentului trece de la administrarea prețurilor la achiziție strategică: creșterea ponderii medicamentelor generice și respectarea ghidurilor de tratament;
- 10.11** Negociere bazată pe valoare prin CNAS, cu reducerea timpului până la accesul pacientului la terapii inovatoare;
- 10.12** Pacienții oncologici și cei cu boli rare primesc trasee integrate și predictibile, cu extinderea diagnosticului molecular, a radioterapiei și a terapiilor țintite;
- 10.13** Centrele de permanență ineficiente din mediul urban se reduc, iar digitalizarea — dosar electronic unic, registre naționale de boli — susține controlul și planificarea resurselor;
- 10.14** Controlul fraudei devine sistemic: concediile medicale fictive sunt descurajate prin monitorizarea și controlul acestora, alături de analiza automată a datelor și identificarea comportamentelor atipice de prescriere și raportare. Medicii care acordă concedii medicale ilegal vor fi sancționați, inclusive prin suspendarea licenței de liberă practică;
- 10.15** FNUASS rămâne fundamentul solidar al sistemului de sănătate, completat de un cadru modern de asigurări private complementare, opționale;
- 10.16** CNAS evoluează de la administrator de contracte la cumpărător strategic de servicii medicale, pe bază de nevoie reală, calitate și rezultate.

11. Finalizarea reformei pensiilor speciale 1 măsură

- 11.1** Pentru sistemele din apărare, ordine publică și siguranță națională, cuantumul se recalculează după contribuție și vechime, iar particularitățile misiunii se reflectă în vârsta standard de pensionare și în condițiile de muncă, cu perioadă de tranziție pentru cei aflați aproape de ieșire.

12. Justiție și stat de drept 18 măsuri

O justiție independentă față de orice influență, din afară și din interior, un serviciu public rapid și digital pentru cetățean și un stat care sancționează efectiv corupția și crima organizată, indiferent de funcție, avere sau influență.

- 12.1** Delegări și detașări strict limitate: durate maxime cumulative, interzicerea delegărilor încrucișate, concurs obligatoriu după șase luni de delegare într-o funcție de conducere;
- 12.2** Stabilitatea completului și repartizarea aleatorie a dosarelor: situațiile în care un membru al completului poate fi înlocuit se stabilesc limitativ prin lege, numai pentru motive obiective, consemnate la dosar; auditul extern independent, periodic, al repartizării aleatorii se extinde asupra aplicației informatice, a regulilor de utilizare, a intervențiilor umane și a modificării parametrilor, cu concluziile publicate;
- 12.3** Consiliul Superior al Magistraturii legitimat de întregul corp profesional: membrii aleși se desemnează prin vot la nivel național, în cadrul fiecărui corp profesional – judecătorii aleg membrii judecători, procurorii aleg membrii procurori –, cu reprezentare echilibrată a instanțelor și parchetelor și cu proceduri clare de alegere și revocare; colegiile de conducere ale instanțelor și parchetelor, alese de adunările generale, primesc rol întărit în deciziile de organizare internă, prin hotărâri motivate și publicate;
- 12.4** Cariera magistraților bazată pe competență: promovarea se face prin concursuri verificabile, cu probă scrisă și probe profesionale pe criterii verificabile și contestabile, și prin evaluarea motivată a activității; evaluarea ține seama de complexitatea cauzelor, de încărcătura reală, de calitatea motivării și de respectarea termenelor, nu de statistica dosarelor închise;
- 12.5** Reformarea Inspecției Judiciare: inspectorul-șef, adjunctul și inspectorii judiciari selectați prin concursuri organizate în cadrul legal al CSM, cu comisii imparțiale, criterii publice, reguli de incompatibilitate și control judecătoresc; repartizarea lucrărilor de inspecție și orice intervenție asupra lor sunt verificabile; proceduri disciplinare clare, control jurisdicțional întărit și protecție reală pentru magistrații avertizori de integritate;
- 12.6** Ierarhie fără arbitrar în parchete: eliminarea posibilității procurorului general de a interveni în orice dosar penal, infirmând măsurile și soluțiile procurorului de caz, precum și a posibilității procurorului-șef al DNA de a interveni în orice dosar de competența DNA; ierarhia coordonează activitatea parchetelor, fără a putea rescrie discreționar anchetele;
- 12.7** Evaluarea cadrului de competență privind investigarea infracțiunilor săvârșite de magistrați, cu păstrarea garanțiilor necesare protejării independenței acestora;
- 12.8** Protecție integrată împotriva violenței domestice: instrument unic de evaluare a riscului folosit de poliție, parchete și instanțe, monitorizare electronică generalizată a agresorilor cu interdicție de apropiere, sesizare imediată la încălcarea ordinului de protecție, procurori specializați;
- 12.9** Acord cu sistemul judiciar pentru eșalonarea predictibilă a drepturilor salariale câștigate în instanță, compatibil cu capacitatea bugetară; Înalta Curte nu mai este ordonator de credite;
- 12.10** Un sistem digital unic: dosarul electronic național pe ECRIS V, cu migrarea datelor, cele două centre de date PNRR funcționale și interconectare cu celelalte instituții; cereri, taxe, acte și consultarea dosarelor într-un singur loc;
- 12.11** Harta judiciară reorganizată: comasarea instanțelor foarte mici, parchetele de pe lângă judecătorii reunite în structuri unice județene cu puncte de lucru, resurse alocate după volum și complexitate, specializare extinsă a judecătorilor, mai ales în civil și contencios administrativ;
- 12.12** Registrul Comerțului rapid și predictibil (MyPortal ONRC stabilizat, termene reduse, interoperabilitate, securitate cibernetică) și Autoritatea Națională pentru Cetățenie reorganizată în subordinea MAI, cu Inspectoratul pentru Imigrări, pentru eliminarea stocului de dosare restante;

- 12.13** Structură în Ministerul Justiției care centralizează litigiile administrației publice și identifică cauzele recurente, transformate în ghiduri pentru administrație sau propuneri legislative;
- 12.14** Profesiile juridice și expertiza judiciară: consultare permanentă cu avocați, notari, executori și experți; experții evaluați periodic pe indicatori obiectivi, cu consecințe asupra menținerii în corp, rapoarte standardizate, plată predictibilă a sumelor datorate de stat;
- 12.15** Infrastructură: sedii pentru instanțe și parchete, penitenciarele Unguriu și Berceni, Spitalul „Prof. dr. Constantin Angelescu”, CMDTA-MJ și laboratoarele teritoriale INEC;
- 12.16** Combaterea corupției redevine prioritate;
- 12.17** Recuperarea efectivă a produsului infracțiunii: ANABI cu ROARMIS 2 la potențial maxim și interconectat; identificarea, indisponibilizarea, confiscarea și valorificarea bunurilor ca parte a răspunsului penal;
- 12.18** Prescripția nu devine obiectiv procedural: reducerea mijloacelor pur dilatorii, soluționarea prioritară a cauzelor apropiate de prescripție, reevaluarea camerei preliminare, cu respectarea deplină a dreptului la apărare.

13. Reziliență democratică și coeziune socială 6 măsuri

Un stat capabil să identifice și să răspundă ingerințelor externe și campaniilor coordonate de manipulare, cetățeni care înțeleg mediul informațional în care trăiesc și o societate mai puțin polarizată, în coordonare cu partenerii europeni și euroatlantici.

- 13.1** Instituirea unei structuri centrale de comunicare strategică (STRATCOM) pentru elaborarea politicilor, protocoalelor comune și coordonarea comunicării publice;
- 13.2** Crearea unui consiliu consultativ pe lângă STRATCOM, cu participarea presei, universităților, cercetătorilor și organizațiilor active în fact-checking și monitorizarea operațiunilor informaționale;
- 13.3** Formarea unui centru tehnic permanent pentru identificarea și analiza ingerințelor externe și a operațiunilor coordonate de manipulare, cu alerte, rapoarte tehnice și cooperare europeană;
- 13.4** Instituirea unui mecanism interinstituțional pentru amenințări hibride majore, cu instituție coordonatoare, imagine comună de situație și răspuns operativ și comunicațional integrat;
- 13.5** Integrarea educației media și digitale în gimnaziu și liceu și dezvoltarea unor programe de alfabetizare digitală pentru adulți;
- 13.6** Pregătirea alegerilor din 2028 prin proceduri comune pentru incidente online, deepfake-uri și rețele coordonate și prin aplicarea integrată a DSA și a Regulamentului (UE) 2024/900.

14. Digitalizarea și inteligența artificială în stat 11 măsuri

Digitalizarea statului se face de sus în jos, dintr-un singur loc, cu standarde obligatorii și livrare rapidă: o strategie, un responsabil, o infrastructură națională și servicii construite în jurul cetățeanului, nu al instituției.

- 14.1** Un singur centru de decizie pentru transformarea digitală a statului, prin reorganizarea ADR și a altor instituții cu responsabilități tangențiale în digitalizare, cu atribuții formale și obligatorii asupra tuturor proiectelor digitale din administrația centrală și ca sursă de standarde și soluții pentru cea locală, în subordinea Prim-Ministrului; excepție doar pentru apărare și zonele sensibile din ordine publică;
- 14.2** Un Chief Digital Government Officer național, profesionist apolitic cu experiență în industrie, cu mandat și pârghii legale de implementare; echipă cu regim de remunerare competitiv cu piața privată;
- 14.3** O singură strategie națională de transformare digitală, cu jaloane și termene, care leagă politicile deja adoptate (cloud guvernamental, interoperabilitate) și coboară cu propuneri de soluții standard (arhitectură sau schemă logică de sistem pentru diferitele nevoi: site-uri, aplicații software în

administrația publică etc.) până la ultima primărie și agenție; digitalizarea declarată prioritate națională apolitică, care nu se renegociază la fiecare schimbare de guvern;

- 14.4** Standardizare obligatorie: norme tehnice comune și module reutilizabile pentru toate componentele digitale ale statului; nicio achiziție publică de soluții digitale care nu respectă standardele naționale nu mai primește finanțare, din bugetul național sau european;
- 14.5** Cloud-ul guvernamental și centrele de date ca infrastructură națională deținută de stat, cu interoperabilitate reală între registrele de bază, securitate cibernetică și protecția datelor ca argument de încredere pentru cetățeni;
- 14.6** Foaie de parcurs pentru digitalizarea administrației locale, care livrează 80% din serviciile publice și cele opt „evenimente de viață” după care Europa măsoară e-guvernarea: soluții standard furnizate de la centru, nu dezvoltate separat de fiecare primărie;
- 14.7** Livrarea este strategia: rezultate vizibile rapid, începând cu proiectele-fundament deja pornite, identitatea digitală (e-ID) și platforma fiscală; „digital by default” și „o singură dată” prin lege – statul nu mai cere cetățeanului un document pe care îl deține;
- 14.8** Servicii construite pe experiența utilizatorului: punct unic digital de interacțiune cu statul, portofel digital, 50% din serviciile publice complet online și 5 milioane de români cu identitate digitală până în 2028;
- 14.9** Alfabetizare digitală pentru administrație și cetățeni: competențe digitale minime certificate pentru funcționari, cu stimulente, și programe pentru vârstnici și persoanele cu competențe reduse, în parteneriat cu biblioteci, poștă și ONG-uri;
- 14.10** Inteligența artificială în stat, auxiliară și sub control uman: automatizarea proceselor interne, analiză de risc în ANAF, asistență în justiție și sănătate, cu registrul aplicațiilor publice și reguli de utilizare aliniate legislației europene; AI Gigafactory ca infrastructură națională;
- 14.11** Scor public de digitalizare pentru fiecare instituție, raport anual independent și „bugetare pe performanță digitală”: o parte din finanțare se leagă de scorul obținut.

15. România pro-europeană și transatlantică 11 măsuri

Un membru al Uniunii care își respectă angajamentele și își negociază interesele, un aliat care transformă securitatea în dezvoltare și un partener strategic al Statelor Unite prin energie stabilă și accesibilă, industrie de apărare și investiții în activele strategice ale țării.

- 15.1** Acord politic pe Cadrul Financiar Multianual 2028–2034 până la finalul lui 2026, pentru ca implementarea să înceapă la 1 ianuarie 2028: menținerea alocărilor pentru coeziune și agricultură, resurse proprii consistente pentru bugetul Uniunii, acces la instrumentele de competitivitate (CEF, mobilitate militară, apărare, Orizont Europa) și fonduri garantate pentru extindere;
- 15.2** Stoparea procesului de dezindustrializare: definirea sectoarelor strategice (auto, chimie, metalurgie, energie, inclusiv nucleară, farmacie și tech), corectarea barierelor din Piața Unică la nivel național și folosirea flexibilităților europene pentru ajutor de stat și prețuri la energie, deblocate prin corectarea rapidă a deficitului;
- 15.3** Îndeplinirea angajamentelor din cadrul european de guvernanță: ieșirea din deficit excesiv conform planului fiscal-bugetar, recomandările specifice de țară (competitivitate, calitatea administrației, convergență socială) și implementarea la termen a legislației europene, cu responsabili instituționali clari;
- 15.4** Consolidarea Flancului Estic: Eastern Flank Watch, Hub-ul european de securitate maritimă la Marea Neagră (să avansăm de la concept finalizat la operaționalizare în Constanța în 2027 și să îl includem în exercițiul bugetar european), mobilitate militară cu infrastructură de transport, energie și date, în coordonare cu Ucraina și Republica Moldova;

- 15.5** Extinderea Uniunii ca prioritate națională: deschiderea tuturor clusterelor de negociere pentru Republica Moldova și Ucraina în acest an, susținerea Tratatului de aderare al Muntenegrului și a Balcanilor de Vest, dialog principal cu Turcia în cadrul european; sprijin ferm pentru Ucraina;
- 15.6** Parteneriatul strategic cu Statele Unite construit pe investiții în tehnologie, energie, apărare: România devine platformă energetică regională în parteneriat cu SUA, prin infrastructura Coridorului Vertical, dezvoltarea de investiții în Marea Neagră, proiectele nucleare de la Cernavodă și reactoarele modulare; contribuția României este o energie stabilă și accesibilă pentru regiune și un instrument regional de susținere a autonomiei față de gazul rusesc, creșterea conectivității pe energie și transport cu Vecinătatea și Caucazul de Sud;
- 15.7** Dezvoltarea producției de apărare împreună cu industria americană și europeană, cu programul de înzestrare SAFE (16,68 mld. euro) ca exemplu de achiziție care aduce producție, lanțuri de furnizori și locuri de muncă în România; participare la EDIP, PESCO și proiectele colaborative europene;
- 15.8** Proiecte comune cu UE și Statele Unite în energie, minerale și materii prime critice: explorare, exploatare și prelucrare în România, ca parte a securității economice europene și transatlantice;
- 15.9** Atragerea de investitori americani strategici și de mari fonduri de investiții în companiile publice care se listează sau se deschid capitalului privat: Portul Constanța, Aeroportul Otopeni, TAROM, companiile din minerit, cu păstrarea controlului statului acolo unde este strategic;
- 15.10** Inteligență artificială și tehnologii avansate: integrarea României în ecosistemele tehnologice americane (semiconductori, centre de date, AI Gigafactory), cu energia stabilă și ieftină ca avantaj competitiv oferit investitorilor;
- 15.11** Aderarea la OCDE în 2026, cât mai repede posibil, prezență românească consolidată în instituțiile europene și readucerea României în programul Visa Waiver ca prioritate strategică în relația cu SUA.

16. Educație și cercetare – învățământ preuniversitar 10 măsuri

De la fiecare copil în școală la fiecare absolvent pregătit pentru viață: participare, competențe reale, evaluare corectă, profesori sprijiniți, legătura cu piața muncii și educație pentru toți românii, indiferent de limbă sau de locul unde trăiesc.

- 16.1** Reducerea absenteismului și a abandonului școlar: interconectarea SIIR cu evidența populației pentru identificarea copiilor neșcolarizați, echipe comunitare integrate în zonele cu risc, SIMIE pentru monitorizarea parcursului elevului, sprijin alimentară și financiar (mese, burse, tichete, vouchere) pentru elevii din medii dezavantajate, extinderea creșelor și a educației timpurii, continuarea PNRAS în primar și gimnazial și flexibilizarea programului „A doua șansă”;
- 16.2** Ținte bugetare explicite pentru educație și cercetare: cheltuielile publice pentru educație cresc gradual către minimum 6% din PIB, iar cele pentru cercetare-dezvoltare către minimum 1% din PIB (jumătate din nivelul mediu al UE de 2%) — ambele domenii fiind cronic subfinanțate față de standardele europene — cu traiectorie anuală publică, defalcată pe surse (buget de stat, fonduri europene, privat), și raportare distinctă în fiecare lege a bugetului, ca angajamentul să nu rămână declarativ;
- 16.3** Reforma curriculară și formarea competențelor de bază: revizuirea planurilor-cadru și a programelor școlare, programe naționale pentru literație și numerație, creșterea componentei experimentale și practice (laboratoare, ateliere), integrarea gândirii critice, a educației digitale și a utilizării responsabile a inteligenței artificiale, programe remediale și de excelență, echilibrarea claselor, modernizarea metodelor de predare și formarea profesorilor, consiliere școlară și stare de bine, dezvoltarea accelerată a învățământului tehnologic și dual;
- 16.4** Legătura liceu – piața muncii: monitorizarea longitudinală a traseului absolvenților, corelarea ofertei educaționale cu nevoile economiei, stimulente pentru operatorii economici implicați în practică, extinderea învățământului dual, creșterea expunerii elevilor la mediul profesional și universitar,

consolidarea orientării școlare și profesionale, promovarea sportului și a educației sociale și un parteneriat interinstituțional pentru reintegrarea tinerilor NEET;

- 16.5** Evaluare obiectivă și standardizată: standarde naționale de evaluare pentru toate ciclurile, platformă digitală națională de evaluare, evaluări standardizate cu rezultate clare pentru elevi și părinți, revizuirea Evaluării Naționale și a admiterii la liceu, noul bacalaureat din 2030, utilizarea rezultatelor pentru fundamentarea politicilor, consolidarea evaluării formative, protejarea autorității profesorului în notare și un „digital twin” al fiecărei școli pentru monitorizarea progresului;
- 16.6** Universități performante și accesibile: menținerea finanțării pe criterii de performanță, susținerea programelor STIM cu laboratoare mobile pentru zonele defavorizate, extinderea programelor „Primul student din familie” și a burselor sociale, sisteme de avertizare timpurie a abandonului universitar și programe de licență/master în parteneriat cu mediul de afaceri;
- 16.7** Consolidarea carierei didactice: simplificarea și digitalizarea recrutării și mobilității, sprijin și mentorat pentru profesorii debutanți, stimulente pentru posturile din mediul rural și disciplinele ȘTIM, consolidarea statutului și autorității profesionale, salarizare predictibilă și actualizarea plății cu ora, regândirea normei didactice, formare inițială și continuă, ajustarea efectivelor de elevi la clasă și profesionalizarea managementului educațional (directori, inspectori); introducem o primă de performanță, decisă la nivelul fiecărei școli, care înlocuiește actuala gradație de merit: 10–20% din salariul de bază, pentru cel mult 30% dintre cadrele didactice ale unei unități, acordată pe perioade de 3, 6 sau 12 luni;
- 16.8** Asigurarea tuturor drepturilor educaționale pentru minoritățile naționale prin susținerea și dezvoltarea învățământului în limbile minorităților naționale și prin menținerea și aplicarea integrală a prevederilor legale, precum și dezvoltarea acestuia la toate nivelurile, prin formarea cadrelor didactice, asigurarea programelor școlare, a manualelor și a resurselor educaționale proprii, operaționalizarea structurilor de specialitate din cadrul IȘE și CNCE și extinderea învățământului superior în limbile minorităților, inclusiv prin programe cu dublă specializare și prin organizarea și finanțarea unor specializări noi disponibile în prezent exclusiv în limba română;
- 16.9** Îmbunătățirea predării limbii române pentru elevii aparținând minorităților naționale, prin programe școlare, metode de predare și evaluare și resurse educaționale adaptate nevoilor lor lingvistice, prin formarea inițială și continuă a cadrelor didactice, precum și prin implementarea și finanțarea, începând cu anul 2027, a Programului național de susținere a învățării limbii și literaturii române, incluzând activități remediale, programe intensive, tabere de învățare și resurse educaționale digitale;
- 16.10** Sustenabilitate PNRR și debirocratizare: continuarea și operaționalizarea investițiilor PNRR (campusuri duale, creșe, laboratoare, PNRAS), implementarea integrală a SIMIE, interoperabilitatea bazelor de date din educație cu administrația publică, simplificarea proceselor administrative înainte de digitalizare și reorganizarea inspectoratelor școlare și a ARACIP.

17. Agricultură 24 măsuri

Mai multă producție românească și mai puține importuri: fermierul activ e sprijinit împotriva secetei și a costurilor, fondurile europene se absorb integral, iar produsul românesc se recunoaște pe raft.

- 17.1** Finalizarea reorganizării Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, a agențiilor subordonate și a instituțiilor deconcentrate;
- 17.2** Finalizarea Planului Strategic PAC 2023–2027, cu absorbția integrală și utilizarea eficientă a fondurilor europene pentru agricultură și dezvoltare rurală;
- 17.3** Negocierea componentei de agricultură și dezvoltare rurală din Planul național și regional de parteneriat 2028–2034 cu asociațiile și federațiile reprezentative din sectorul agricol și pregătirea strategiei agricole a României pentru noua perioadă de programare;

- 17.4** Mecanism de compensare a pierderilor din secetă, pregătit cu Banca Mondială și operațional din primăvara anului 2027: fiecare beneficiar de plăți directe pe hectar își recuperează cheltuielile de înființare a culturilor și poate opta pentru asigurarea acestora;
- 17.5** Gestionarea durabilă a apei: rezerve de apă în bazinele hidrografice pentru irigații, legislație flexibilizată și sprijin pentru sistemele private de captare și stocare a apei, schemă de ajutor de stat pentru credite cu dobândă subvenționată pentru captare, stocare și irigații, hartă a vulnerabilității la secetă cu calendar public al investițiilor și promovarea sistemelor eficiente de irigații (senzori, automatizare, pompare cu energie regenerabilă);
- 17.6** Program național pentru consumul de produse românești și sistemul de identificare „3 RO” (animale născute, crescute și procesate în România; plante cultivate, recoltate și procesate în România), cu criterii de prospețime și sezonabilitate în achizițiile publice, extinderea Programului pentru școli, contracte directe pe termen lung între producători și cumpărători și promovarea produselor românești, inclusiv DOP, IGP și STG, pe piața internă și la export;
- 17.7** Leasing financiar pentru fermierii activi și descurajarea achizițiilor speculative de teren agricol;
- 17.8** Prelungirea programului de ameliorare a raselor de animale;
- 17.9** Modificarea Legii arende: condiții mai flexibile pentru comasarea terenurilor, contracte mai sigure și tratament egal pentru arendaș și arendator;
- 17.10** Sprijin pentru cooperative și organizații de producători: negociere și comercializare în comun, achiziții comune de inputuri, contracte colective, consiliere juridică și economică;
- 17.11** Pachet pentru tânărul fermier: primă de instalare, credite subvenționate, garanții de stat, prioritate la concesionare, mentorat;
- 17.12** Creșterea capacității de procesare agroalimentară: investiții în unități noi sau modernizate, integrare vegetal-zootehnie, depozitare, sortare și ambalare;
- 17.13** Diversificarea economiei rurale: agroturism, meșteșuguri, muncă la distanță, stimulente pentru specialiști, LEADER;
- 17.14** Comasarea APIA–AFIR;
- 17.15** Cercetare, consultanță și educație agricolă: consultanță de proximitate, agricultură de precizie, licee agricole;
- 17.16** Introducerea unui sistem automatizat de verificare satelitară integrală a cererilor de subvenție pentru plată pe suprafață pentru măsurile de sprijin și dezvoltare rurală;
- 17.17** Îmbunătățirea sistemului de control și verificare pentru subvențiile acordate de către APIA pentru programele în derulare, înăsprirea sancțiunilor pentru declarațiile neconforme prin crearea unui mecanism de interdicție pentru subvenții viitoare la declararea în fals;
- 17.18** Securitate alimentară: balanță națională a produselor strategice, rezerve de stat și planuri de continuitate pentru inputurile esențiale;
- 17.19** Mecanism public-privat de reasigurare pentru riscurile catastrofale (secetă, calamități naturale), în care statul intervine doar când pierderile depășesc capacitatea normală a pieței de asigurări;
- 17.20** Sprijin pentru anul 2026, plătit integral: acciza redusă la motorina agricolă, schemele pentru crescătorii de bovine și suine afectați de criza din Orientul Mijlociu, compensarea costurilor de prevenire a pestei porcine africane în gospodăriile populației și a furajării suplimentare a ovinelor;
- 17.21** Reluarea exporturilor de ovine și caprine și desemnarea zonelor libere de pestă porcină africană, cu eliminarea restricțiilor la achiziția și procesarea porcinelor și a cărnii de porc din aceste zone;
- 17.22** Consolidarea accelerată a fermelor de familie și a asocierilor agricole, cu fondurile direcționate către fermierii activi și condiții clarificate începând cu anul 2027;
- 17.23** Creșterea competitivității fermelor românești prin introducerea unui prag minim de subvenționare de 5 ha pentru un fermier activ;

- 17.24** Legiferarea sistemului de evidență crotalieră în vederea eliminării fraudei cu supraportarea efectivelor zootehnice.

18. Transporturi și infrastructură 17 măsuri

Transporturile ies din logica stocului și a subvenției: companiile statului primesc un mandat mai clar, concentrat pe livrare, piața de călători se deschide pentru cine îndeplinește condițiile, investițiile se termină în ordinea începerii și se plătesc la timp, iar rețelele — rutieră, feroviară, fluvială — devin sigure, moderne și conectate la coridoarele europene.

- 18.1** Triajul entităților ministerului: în 12 luni, fiecare dintre cele peste 50 de entități și filialele lor primește o încadrare clară — rețea de monopol natural, care rămâne la stat, reglementată, cu costuri comparate public; serviciu public pe care piața nu îl oferă singură, pe care statul îl cumpără prin contract; sau activitate comercială, care intră în competiție;
- 18.2** TAROM: statul a folosit ultimul ajutor de restructurare permis de dreptul european pentru următorii zece ani; niciun leu public nou, nici direct, nici mascat în datorii neplătite către alte companii de stat; privatizare competitivă, cu termen; legăturile aeriene esențiale se asigură prin contract de serviciu public, deschis oricărui operator;
- 18.3** Aeroportul Otopeni și Portul Constanța: listarea la bursă a unor pachete din ambele companii; noul terminal de la Otopeni și terminalele portuare se concesionează competitiv;
- 18.4** Piața transportului de persoane se deschide: licența pentru autocarele interjudețene se acordă, pe criterii obiective, oricui le îndeplinește; pe calea ferată, orice operator licențiat primește trase pe criterii nediscriminatorii; avizele, autorizațiile și atestatele de la minister și de la companiile sale se obțin digital, cu termen de răspuns;
- 18.5** Calea ferată de călători: contracte atribuite competitiv, pe loturi, pe calendarul stabilit prin lege, din 2028, fără prelungiri prin atribuire directă; trenurile noi, proprietatea statului, urmează operatorul câștigător; pe rutele rentabile compensația se retrage, iar dreptul de operare se licitează, operatorul plătind statului;
- 18.6** Mersul trenurilor construit pe nevoile călătorilor: orar cadenciat, cu tren la oră fixă pe axele principale; trenurile goale, păstrate doar pentru că pierderea o acoperă subvenția, dispar; CFR Călători și Metrorex își cresc veniturile proprii prin mai mulți călători, spații din gări și stații închiriate prin licitații transparente și terenuri valorificate direct sau transferate autorităților locale;
- 18.7** CNIR construiește, CNAIR administrează: separarea celor două companii se încheie, iar fiecare este evaluată după mandatul ei;
- 18.8** De la stoc de proiecte la portofoliu: pe un program european de circa 40 de miliarde de lei s-au depus proiecte de aproape 490 de miliarde, iar pentru circa 200 de miliarde contractele de lucrări sunt semnate fără decizie de finanțare, la un buget anual de investiții de circa 30 de miliarde și un rest de executat de aproximativ 300 de miliarde; rutierul și-a epuizat fondurile europene, iar calea ferată și metroul nu reușesc să le cheltuiască pe ale lor — răspunsul este prioritizare, eșalonare și finalizare pe etape, după priorități mari și stabile;
- 18.9** Terminăm ce am început: coridoarele în execuție se închid înaintea deschiderii altora, cu Sibiu–Pitești, Autostrada Moldovei (A7) și Autostrada Unirii (A8) în frunte; portofoliul se publică în trei clase — finanțat integral, prioritar cu sursă identificată, condiționat — pe criterii publicate și scenarii bugetare construite cu Ministerul Finanțelor; includerea în listă nu este decizie de finanțare;
- 18.10** Niciun contract de lucrări fără sursă de finanțare pe toată durata lui; supracontractarea apare în buget drept ceea ce este, angajament de plată al statului;
- 18.11** Plata la timp, garantată prin regulă: lucrările executate se plătesc la termenul din contract, situația plăților se publică lunar, iar ordine de începere noi se dau numai dacă nu pun în pericol plata contractelor în curs;

- 18.12** Capital privat și parteneri locali: concesiuni acolo unde traficul le poate plăti; niciun parteneriat public-privat care doar mută datoria în afara bilanțului; proiectele de interes local pentru care ministerul nu are finanțare integrală se realizează în parteneriat cu autoritățile locale și județene, cu cofinanțare;
- 18.13** Răspundere simetrică: orice termen de selecție, de avizare sau de aprobare a unui buget are un titular și o consecință, inclusiv pentru minister, Ministerul Finanțelor, Ministerul Muncii și AMEPIP; unde avizatorul tace, avizul este tacit;
- 18.14** Siguranță rutieră: sistemul e-SIGUR operațional, cu camere care măsoară viteza medie; hartă publică a punctelor negre, cu stadiul fiecăruia; limite de viteză revizuite pe criterii de risc;
- 18.15** Calea ferată modernă: ERTMS în exploatare comercială pe coridoarele echipate și ordine de circulație electronice; tren metropolitan în marile orașe; trase de calitate pentru marfă și acces feroviar fluent în Portul Constanța;
- 18.16** Dunăre navigabilă tot anul, prin dragaj contractat multianual; coridoarele de mobilitate militară finalizate la termen și poduri noi peste Prut;
- 18.17** Patrimoniul din transporturi inventariat și intabulat în 24 de luni, pentru că proprietatea neclară este sursă de rentă.

19. Dezvoltare, lucrări publice și administrație 19 măsuri

Decalaje mai mici între regiuni și comunități, acces la infrastructura publică de bază pentru fiecare cetățean, locuire de calitate și o administrație locală cu finanțare predictibilă, reguli simple și oameni plătiți după rezultate.

- 19.1** Finalizarea investițiilor publice începute, susținerea proiectelor comunităților locale în 2027–2028, menținerea sectorului de construcții ca motor al economiei;
- 19.2** Investițiile publice orientate către proiecte cu impact real asupra calității vieții, dezvoltării economice locale și conectivității;
- 19.3** Continuarea Programului Național de Investiții „Anghel Saligny” cu buget multianual și asigurarea infrastructurii de bază în toate comunitățile în limita bugetului național alocat pentru investiții;
- 19.4** Un nou cadru național de finanțare pentru infrastructura locală de bază, destinat proiectelor existente și nevoilor care nu au finanțare suficientă;
- 19.5** Continuarea programului guvernamental de construire de creșe „Sfânta Ana”;
- 19.6** Valorificarea portofoliului de proiecte mature pregătite în PNRR și nefinalizate, prin transferul lor către un nou program de finanțare, pentru implementarea rapidă a investițiilor, pe baza unei analize de priorități și capacității de susținere a investițiilor conform bugetului național;
- 19.7** Creșterea rezilienței comunităților în fața secetei și a deficitului de apă;
- 19.8** Extinderea rețelei de gaze naturale și a infrastructurii de iluminat public în satele neconectate, completată cu programul de eficiență energetică, inclusiv prin preluarea componentei de eficiență energetică a clădirilor din Planul Național Social pentru Climă al României;
- 19.9** Continuarea programelor de consolidare a clădirilor cu risc seismic, cu prioritate în zone dens populate;
- 19.10** Politică națională de locuire, cu prioritate pentru tineri, familii tinere, persoane vârstnice și categorii vulnerabile inclusiv prin planul European pentru locuințe accesibile;
- 19.11** Dezvoltarea unui program integrat de dezvoltare a orașelor mici, pentru reducerea decalajelor față de marile centre urbane prin crearea și păstrarea locurilor de muncă, în limitele bugetare anuale din bugetul de stat;
- 19.12** Cadrul legislativ pentru Legea Capitalei;
- 19.13** Continuarea cadastrării sistematice și finalizarea cadastrului general;

- 19.14** Digitalizarea, simplificarea și creșterea eficienței administrației publice;
- 19.15** Codul Finanțelor Publice Locale, pentru predictibilitatea finanțării autorităților locale; Codul de Procedură Administrativă; revizuirea Codului Administrativ, la opt ani de la intrarea în vigoare;
- 19.16** Salarizare după performanță în administrația publică locală și centrală, în conformitate cu noua lege a salarizării, și o nouă lege privind statutul funcționarilor publici;
- 19.17** Reformarea programelor de formare a personalului din administrație și consolidarea pregătirii aleșilor locali, în special a celor la primul mandat;
- 19.18** Implementarea Programului Național pentru Infrastructura Socială în comunitățile de romi și comunitățile vulnerabile, în parteneriat cu autoritățile administrației publice locale;
- 19.19** Implementarea Programului Național pentru Așezările Informale, în parteneriat cu autoritățile administrației publice locale.

20. Fonduri europene 13 măsuri

În plin plan de ajustare a deficitului, fondurile europene devin principalul motor al investițiilor: PNRR închis cu absorbție maximă, coeziunea accelerată la un maxim istoric, un singur plan de investiții indiferent de sursa banilor, capital privat cooptat ca partener și un minister mai suplu, care livrează.

- 20.1** PNRR închis cu succes în 2026: absorbție de circa 90% pe granturi, adică peste 12 miliarde de euro din componenta nerambursabilă, țintă asumată după negocierile finalizate cu Comisia Europeană în vara anului 2026 și progresul înregistrat până la 31 august 2026;
- 20.2** Proiectele PNRR care nu au putut fi finalizate până la termenul din august 2026 se transferă, acolo unde este posibil, pe finanțările din Politica de Coeziune, pentru a evita blocarea șantierelor sau împovărarea suplimentară a bugetului național;
- 20.3** Fondurile europene devin principalul instrument de investiții: minimum 10 miliarde de euro pe an din coeziune în economie din 2027, Planul de Parteneriat 2028–2034 (peste 60 mld. euro) cuplat cu planul de ajustare fiscală, tranziția de la granturi la instrumente financiare prin Banca de Investiții și Dezvoltare, cu sectorul privat partener la circa o treime din investiții;
- 20.4** Un nou maxim istoric de atragere a fondurilor: minimum 10 miliarde de euro anual în economia reală din fondurile de coeziune disponibile în 2027;
- 20.5** Reprioritizarea și flexibilizarea finanțării din Politica de Coeziune 2021–2027: în condițiile în care unele programe operaționale de infrastructură sunt supracontractate și rămân fără resurse la sfârșitul anului 2026, resursele se realocă flexibil pentru a sprijini bugetul de stat în 2027;
- 20.6** Simplificare administrativă: generalizarea costurilor simplificate și a finanțărilor nelegate de costuri, pentru decontare rapidă; componenta de audit simplificată și uniformizată între regulile europene și cele naționale;
- 20.7** Planul de Parteneriat Național și Regional 2028–2034, cu o alocare estimată de peste 60 de miliarde de euro, construit ca un adevărat plan de țară, care să contribuie direct la creșterea economică și la o viață mai bună pentru români;
- 20.8** Menținerea descentralizării regionale: opt programe regionale în cadrul Planului de Parteneriat, pentru dezvoltare locală pe principiul solidarității;
- 20.9** Un nou model investițional: depășirea abordării bazate exclusiv pe granturi, care nu mai este sustenabilă, prin multiplicarea resurselor europene cu instrumente financiare și parteneriate public-private;
- 20.10** Plan unitar de investiții, indiferent de sursa de finanțare: de la programe fragmentate după sursă (fonduri europene sau buget național) la o abordare unitară, fără suprapuneri, cu reguli comune;

- 20.11** Sectorul privat, partener în Planul de Parteneriat: contribuie la și beneficiază de circa o treime din investițiile și resursele planului, pentru că dezvoltarea nu se poate face doar pe consum sau doar pe investiții publice;
- 20.12** Banca de Investiții și Dezvoltare, pivot al finanțării: capitalizată în continuare și administrator principal al instrumentelor financiare (garanții, capital de risc, private equity), folosind componenta de împrumut rămasă din PNRR și viitoarele fonduri europene din Planul de Parteneriat;
- 20.13** Reorganizarea sistemului de gestiune a fondurilor europene: comasarea autorităților de management și a organismelor intermediare cu atribuții suprapuse, o singură structură de coordonare a programelor, proceduri și ghiduri comune pentru toate programele, cu reducerea personalului conform planului de reorganizare al ministerului.

21. Mediu, ape și păduri 19 măsuri

Un minister mai mic și transparent, cu structuri comasate și control întărit prin tehnologie, care protejează pădurile, apa și aerul, transformă deșeurile în resursă și dă operatorilor economici reguli unitare și predictibile în orice județ.

- 21.1** Eficientizarea, comasarea și reorganizarea structurilor din subordinea sau coordonarea ministerului, cu reducerea personalului conform planurilor de reorganizare stabilite pentru fiecare instituție și cu simplificarea, debirocratizarea, descentralizarea și digitalizarea activității;
- 21.2** Finalizarea reorganizării Romsilva, conform Hotărârii de Guvern nr. 123/2026;
- 21.3** Reorganizarea Administrației Naționale „Apele Române”: consolidarea rolului inspecției naționale, relocarea resurselor umane către personalul operativ și reducerea personalului administrativ;
- 21.4** Finalizarea reorganizării Administrației Rezervației Biosferei Delta Dunării, cu un rol proactiv de sprijin pentru comunitățile locale, pentru echilibrul dintre conservare și prosperitatea populației din Delta; adoptarea Planului de Management al Rezervației;
- 21.5** Redefinirea rolului, componenței, atribuțiilor și regimului juridic ale consiliilor științifice și consultative din structurile subordonate, astfel încât acestea să coordoneze cercetarea și să ofere suportul științific necesar deciziilor de management;
- 21.6** Reducerea sporurilor și stimulentele nejustificate și un mecanism obiectiv și transparent de premiere a performanței în activitatea de control și inspecție din structurile subordonate; indicatori clari de performanță pentru conducerile instituțiilor, cu demiterea celor care nu îi îndeplinesc;
- 21.7** Transparență ca principiu de bază: publicarea contractelor colective de muncă, a cheltuielilor și bugetelor ministerului și ale autorităților din subordine; publicarea datelor privind calitatea apei, aerului și solului; audit al activelor ministerului și ale autorităților din subordine sau coordonare;
- 21.8** Reconfigurarea sistemului de colectare a datelor de mediu, cu raportare la timp către Comisia Europeană și OCDE și informație de mediu accesibilă publicului;
- 21.9** Colaborare întărită între structurile ministerului și celelalte instituții ale statului (IGSU, Poliția Română, Jandarmeria) și cu institutele de cercetare, universitățile, organizațiile neguvernamentale și agenții economici, pentru combaterea poluării;
- 21.10** Administrația Fondului pentru Mediu: analiza impactului programelor derulate până acum și prioritizarea lor pentru anii următori, pe principiul „un singur minister pe un domeniu”; alocarea fondurilor prin selecție competitivă a dosarelor, nu după ordinea înscrierii, cum s-a procedat la programele din 2026;
- 21.11** Reguli unitare și predictibile pentru operatorii economici: evaluarea documentelor de mediu și a actelor de reglementare pentru eliminarea proceselor care se dublează, și un ghid unitar de emitere și conținut al actelor de reglementare, astfel încât obligațiile și condițiile să fie aceleași în orice județ;
- 21.12** Control întărit prin tehnologie: digitalizarea sistemelor de control și folosirea imaginilor satelitare, a dronelor cu senzori, a tehnologiei lidar, a camerelor video inteligente și a radarului balastierelor;

- 21.13** Păduri gestionate sustenabil și transparent: combaterea tăierilor ilegale cu tehnologiile implementate prin PNRR, completate cu capacități de survol pentru maparea fondului forestier național; creșterea suprafețelor împădurite; norme tehnice silvice adaptate schimbărilor climatice, cu formule de împădurire mai flexibile și regenerarea pădurilor cu speciile cele mai potrivite scenariilor climatice;
- 21.14** Legea ariilor naturale protejate, finalizată de minister pornind de la proiectul aflat în dezbatere publică și adoptată după consultarea societății civile și a comunităților locale, cu mecanisme concrete și un calendar de creștere graduală a nivelului de nonintervenție în parcurile naționale și naturale;
- 21.15** Adoptarea metodologiei pentru crearea centurilor verzi la nivel național;
- 21.16** Aer mai curat: dezvoltarea și optimizarea Rețelei naționale de monitorizare a calității aerului, integrarea datelor satelitare în monitorizarea atmosferică și adoptarea normelor de aplicare a Legii mirosurilor;
- 21.17** Deșeurile devin resursă: reintroducerea lor în economia circulară, cu prioritate pentru reutilizarea resurselor deja existente în circuitele economice locale și naționale; legea compostului adaptată prevederilor europene, lege specifică pentru valorificarea și reciclarea deșeurilor din construcții, extinderea sistemului de garanție-returnare și publicarea cantităților reciclate pe tip de ambalaj la nivelul fiecărei localități, legislație împotriva importurilor ilegale de deșeuri mascate ca produse second-hand;
- 21.18** Ape și climă: continuarea reabilitării și modernizării barajelor și acumulărilor de importanță A și B, operaționalizarea Mecanismului Economic al Apelor în toate administrațiile bazinale, finalizarea și adoptarea Strategiei Naționale pentru Combaterea Deșertificării, finalizarea delimitării zonei costiere și extinderea reglementărilor privind plajele litorale și riverane;
- 21.19** Faună și vânătoare: consolidarea planului de acțiune pentru carnivorele mari și analiza modificărilor legislative pentru cazurile în care acestea intră în localități; revizuirea cadrului legislativ al vânătoriei, cu reguli mai clare pentru licitațiile fondurilor cinegetice, condițiile de gestionare și drepturile proprietarilor de terenuri suprapuse cu fondurile cinegetice.

22. Muncă, locuire și protecție socială 16 măsuri

Mai mulți oameni în muncă și mai puțini în inactivitate: contracte flexibile, fără penalizarea muncii cu timp parțial, mobilitate reală între zonele cu șomaj și cele cu deficit de personal, locuințe accesibile pentru tineri și servicii pentru vârstnici și persoane cu dizabilități care sprijină, nu doar asistă.

- 22.1** Lege nouă pentru locuințe sociale de închiriat;
- 22.2** Locuințe de serviciu pentru personal esențial în zone deficitare — medici, profesori, polițiști — condiționate de un număr minim de ani de activitate în comunitatea respectivă;
- 22.3** Locuințe studențești: program dedicat de construcție și renovare a căminelor, distinct de programul general de locuințe pentru tineri;
- 22.4** Măsuri active pentru combaterea șomajului, în special în rândul tinerilor, și legislația necesară pentru integrarea rapidă pe piața muncii a tinerilor NEET și a persoanelor de peste 50 de ani aflate în căutarea unui loc de muncă;
- 22.5** Continuarea restructurării aparatului public, eliminarea risipei și direcționarea resurselor de muncă disponibile către economia privată;
- 22.6** Contracte de muncă flexibile, cu oportunități de angajare pentru orice tip de angajat sau angajator: contractul cu mai mulți angajatori, contractul la cerere și alte forme adaptate economiei de azi;
- 22.7** Eliminarea, de la 1 ianuarie 2027, a supraimpozitării contractelor de muncă cu timp parțial pentru părinții cu mai mulți copii și pentru personalul din sănătate și educație;
- 22.8** Creșterea ocupării și a numărului de locuri de muncă din economie, pentru a crea spațiul fiscal necesar reducerii poverii fiscale pe salarii;

- 22.9** Pachet legislativ național de mobilitate a forței de muncă, care să spargă barierele dintre zonele cu somaj ridicat și cele cu deficit de personal: reconfigurarea facilităților pentru angajați și angajatori, cu deductibilități fiscale pentru transport, cazare, hrană, formare profesională și integrarea tinerilor;
- 22.10** Finalizarea și adoptarea în Parlament a legii salarizării, pentru o legislație sustenabilă în sectorul public: fără inechități salariale, fără diminuări de venituri, fără noi procese în instanțe și cu atractivitate pentru tinerii profesioniști;
- 22.11** Pachet integrat de servicii pentru tineri și familiile tinere, pentru stimularea natalității și combaterea declinului demografic, inclusiv reconfigurarea deductibilităților fiscale pentru îngrijirea și educația copiilor;
- 22.12** Locuințe pentru tineri: continuarea programelor de investiții în locuințe destinate închirierii sau achiziției; acces facilitat la credite pentru prima locuință și pentru familiile cu venituri mici și medii, prin măsuri care nu alimentează artificial creșterea prețurilor;
- 22.13** Pachet național de simplificare pentru construcția și renovarea locuințelor, în linia pachetului european de simplificare propus de Parlamentul European: termene maxime obligatorii pentru certificatul de urbanism, avize și autorizația de construire; avizare simultană, nu succesivă; garanții acordate împreună cu Banca Europeană de Investiții și băncile naționale de dezvoltare pentru mobilizarea investițiilor private; instrumente financiare pentru construcția, renovarea și conversia clădirilor în locuințe; proiecte mixte dezvoltate în parteneriat de autorități locale și investitori privați;
- 22.14** Reorganizarea Inspecției Muncii, în strânsă colaborare cu ANAF, pentru combaterea mai eficientă a muncii „la gri” și „la negru”;
- 22.15** Centre de zi de asistență și recuperare pentru persoanele vârstnice, construite, echipate și puse în funcțiune în complementaritate cu îngrijirea la domiciliu prin echipe mobile proprii sau unități de îngrijire la domiciliu; facilități pentru încurajarea îmbătrânirii active;
- 22.16** Integrarea persoanelor cu dizabilități pe piața muncii și în mediul de afaceri, prin proiecte și parteneriate între instituții publice și persoane juridice de drept privat.

23. Cultură 11 măsuri

Patrimoniul se restaurează cu bani europeni și naționali, cultura ajunge în satele și orașele mici, nu doar în marile centre, instituțiile de cultură sunt conduse de manageri selectați pe merit și cu mandate limitate, iar oamenii de cultură primesc ce cer de ani de zile: salarii corecte, plată la timp și reguli stabile.

- 23.1** Investiții publice intensificate în patrimoniul mobil și imobil național, finanțate din fonduri externe nerambursabile și rambursabile și din fonduri naționale (Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei, Fondurile SEE, Fondul de coeziune);
- 23.2** Un mediu concurențial mai bun în industria de film, pentru atragerea investitorilor străini puternici în România și crearea de oportunități pentru artiștii români;
- 23.3** Debirocratizarea Ministerului Culturii: depunerea documentațiilor și obținerea avizelor de la comisiile și direcțiile din subordine exclusiv online, cu termene scurte și fără deplasări; operaționalizarea sistemului de consultare publică (SeCoPu) și extinderea sistemului digital de finanțare a culturii (SDFC);
- 23.4** Restructurarea și eficientizarea instituțiilor care administrează fondurile din contribuții obligatorii (CNC, AFCN, INP) și adoptarea noii legi a timbrului literar, cinematografic, teatral, muzical, folcloric, al artelor plastice, al arhitecturii și de divertisment, aflată în circuit parlamentar;
- 23.5** Program național „Educație prin cultură” pentru zonele rurale și orașele mici: cartografierea și revitalizarea căminelor culturale, muzeelor și patrimoniului abandonat; programe itinerante ale teatrelor, filarmonicilor și muzeelor și caravane de film pentru comunitățile izolate; vouchere de carte; cultura integrată în politicile de prevenire a consumului de droguri, a jocurilor de noroc, a violenței domestice și a dezinformării;

- 23.6** Rute culturale naționale și regionale care leagă monumente, muzee, tradiții și gastronomie, promovate multilingv, pentru distribuirea fluxurilor turistice pe tot teritoriul și pe tot parcursul anului;
- 23.7** România, Țară Invitată de Onoare la Târgul de Carte de la Frankfurt 2028, cu buget multianual 2026–2029, echipă dedicată de traduceri și promovare, coordonare interministerială ICR–Ministerul Culturii–MAE–turism–reprezentanțe economice și diaspora ca partener în promovarea culturii române;
- 23.8** Manageri culturali selectați pe merit, cu mandate limitate: conducere ocupate exclusiv prin concurs de proiecte, cu comisii majoritar independente; mandate de cel mult cinci ani, maximum două consecutive; evaluare anuală pe public, calitate artistică și gestiune, cu încetarea mandatului la neîndeplinire; fără interimate repetate; servicii administrative comune la nivelul autorității tutelare, ca managerul să se ocupe de actul cultural;
- 23.9** Răspuns la solicitările sectorului cultural: reducerea inechităților salariale dintre profesiile de patrimoniu (muzeografi, restauratori, conservatori, bibliotecari de patrimoniu) și artele spectacolului, exclusiv prin noua lege a salarizării unice;
- 23.10** Reorganizarea celor 41 de direcții județene pentru cultură și a Direcției pentru Cultură a Municipiului București în 8 direcții regionale, cu puncte de lucru județene pentru relația cu primăriile și cu proprietarii de monumente; avizele de patrimoniu se emit dintr-o singură platformă digitală, cu termene și criterii unitare la nivel național, astfel încât același tip de lucrare să primească același răspuns indiferent de județ; personalul de specialitate (arheologi, arhitecți, istorici de artă) se păstrează și se redistribuie pe regiuni, iar funcțiile de conducere și de suport se reduc la o singură structură pe regiune;
- 23.11** Diversitate culturală: susținerea și finanțarea proiectelor culturale ale minorităților naționale și a lucrărilor de reabilitare și consolidare a clădirilor și monumentelor reprezentative pentru patrimoniul lor.

24. Afaceri interne și siguranță publică 18 măsuri

Un minister cu structuri clare și fără suprapuneri, o poliție prezentă în fiecare comunitate și concentrată pe criminalitatea care contează, servicii pentru cetățeni la un singur ghișeu, integritate verificată și un sistem de urgență pregătit pentru riscurile de azi.

- 24.1** Poliția Națională: Poliția Română, Poliția de Frontieră și componenta operativă a Inspectoratului General pentru Imigrări (controlul legalității șederii, combaterea migrației ilegale și a exploatarei prin muncă) se integrează etapizat într-o singură structură națională de aplicare a legii;
- 24.2** Competențe delimitate între Poliția Națională și Jandarmerie: Poliția menține ordinea publică curentă, previne și combate criminalitatea, exercită poliția judiciară și relația permanentă cu comunitățile; Jandarmeria asigură ordinea publică la evenimentele publice de amploare și o restabilește atunci când a fost tulburată prin orice acțiuni care contravin legii, protejează obiectivele și transporturile de valori sau speciale și acordă sprijin celorlalte structuri ale statului în situații de criză și urgență; planificarea misiunilor, dispecerizarea și resursele se coordonează prin mecanisme comune, fără dublarea capacităților;
- 24.3** Autoritatea Națională pentru Servicii Publice: pașapoartele, evidența persoanelor, permisele și înmatriculările și componenta administrativă a Imigrărilor (documente de ședere, avize de angajare și detașare) se reunesc într-o singură structură pentru serviciile de volum către cetățeni și firme, pe principiul „o singură dată, un singur ghișeu, un singur cont digital”, cu puncte integrate de servicii și o platformă unică pentru depunere, programări, plăți și urmărirea solicitărilor;
- 24.4** Aparatul central al ministerului se restructurează după un audit funcțional, cu reducerea nivelurilor ierarhice, comasarea structurilor cu atribuții similare și diminuarea numărului funcțiilor de conducere; activitățile de suport — financiar-contabil, logistică, achiziții, resurse umane,

administrarea patrimoniului și serviciile IT comune — se consolidează în centre de servicii partajate pentru structurile ministerului;

- 24.5** Poliția locală încetează gradual să funcționeze ca structură paralelă de ordine publică: atribuțiile de ordine și siguranță trec la Poliția Națională, iar cele administrative (parcări, disciplina în construcții, comerț, mediu și alte controale) rămân la autoritățile locale, prin structuri de inspecție administrativă fără statut de poliție; personalul care îndeplinește standardele profesionale, medicale și de integritate poate fi integrat în Poliția Națională, în limita necesarului;
- 24.6** Evaluare pe rezultate: avansarea în carieră se leagă de performanță și competențe, nu doar de vechime; funcțiile de management primesc obiective anuale cuantificabile privind performanța operațională, utilizarea resurselor, dezvoltarea personalului și integritatea organizațională;
- 24.7** Formare profesională reorientată către noile forme de criminalitate și noile tehnologii: investigații financiare, investigații digitale și criminalitate informatică, analiză de date și utilizarea responsabilă a inteligenței artificiale, limbi străine, management operațional, protecția drepturilor fundamentale, comunicare și deescaladare;
- 24.8** Plan multianual de resurse umane, construit pe evoluția efectivelor, pensionările anticipate, deficitul teritorial și specializările deficitare; recrutare predictibilă, corelată cu capacitatea reală a școlilor de formare;
- 24.9** Pensiile de serviciu: orice reformă urmărește sustenabilitatea financiară și echitatea, cu protejarea capacității operative; reglementarea diferențiază între personalul expus permanent riscurilor operative și cel cu activități preponderent administrative, cu perioade de tranziție predictibile și dialog social;
- 24.10** Resursele operative se alocă după evaluarea riscurilor și o imagine națională și teritorială a criminalității; în fiecare județ și în București se identifică periodic grupările și fenomenele cu cel mai mare impact, cu prioritate pe traficul de persoane, traficul de droguri, criminalitatea informatică și cea economico-financiară; cooperare consolidată cu DIICOT prin grupuri tematice, priorități comune și acces rapid la criminalistică informatică și analiză;
- 24.11** Investigația financiară devine regulă: în toate cauzele de criminalitate organizată cu indicii de câștig material se deschide, din faza inițială, o investigație financiară paralelă; transpunerea și operaționalizarea Directivei (UE) 2024/1260 privind recuperarea și confiscarea activelor, cu cooperare întărită între poliție, parchete și instituțiile care identifică și administrează bunurile provenite din infracțiuni;
- 24.12** Competențe de control și integritate delimitate printr-o metodologie unică: Corpul de Control exercită controlul managerial și administrativ, DGA previne și combate corupția, DGPI asigură informațiile, contrainformațiile și protecția internă;
- 24.13** Verificări periodice de integritate pentru funcțiile cu risc ridicat (antidrog, criminalitate organizată, frontieră, achiziții, anticorupție și altele stabilite prin evaluare de risc), în condițiile legii; testarea poligraf ca instrument complementar, cu garanții procedurale, acolo unde legea o permite;
- 24.14** Poliție de proximitate reală: fiecare cartier și fiecare comună are un polițist sau o echipă responsabilă nominal de relația cu comunitatea; efectivele se alocă după populație, criminalitate, timpi de intervenție, vulnerabilități sociale și sezonabilitate, nu uniform;
- 24.15** Servicii digitale fără excludere: plângerile și petițiile se pot depune online, iar cetățeanul urmărește stadiul lor în limita informațiilor care pot fi comunicate legal;
- 24.16** Camere corporale extinse și standardizate pentru structurile operative, cu reguli unitare de activare, stocare, acces și utilizare a înregistrărilor, care protejează deopotrivă cetățeanul și personalul și documentează obiectiv intervențiile;
- 24.17** Sistemul 112 modernizat: localizarea rapidă a apelantului, schimb de date între agențiile de intervenție și reducerea timpului dintre apel și mobilizarea resurselor;

- 24.18** DSU și IGSU consolidate ca piloni ai prevenirii, pregătirii și răspunsului la dezastre; capacități dezvoltate pe baza unei evaluări naționale a riscurilor, cu echipamente moderne pentru cutremure, inundații, incendii de vegetație și accidente tehnologice.

25. Apărare 19 măsuri

Într-un mediu de securitate marcat de agresiunea Rusiei împotriva Ucrainei și de presiunea pe Flancul Estic, România își consolidează postura de furnizor de securitate în NATO și UE și de partener strategic al Statelor Unite: cheltuieli de apărare legate de capabilități și termene, nu doar de un procent din PIB, o industrie națională de apărare conectată la nevoile Armatei și la instrumentele europene, structuri mai suple și un rol asumat la Marea Neagră.

- 25.1** Cheltuielile și investițiile de apărare cresc gradual până la 5% din PIB, în funcție de evoluția mediului de securitate și de deciziile NATO și UE: 3,5% pentru cheltuieli de bază și 1,5% pentru cheltuieli conexe și investiții cu impact mai larg; sumele se leagă de priorități de înzestrare stabilite pe termen mediu — apărare antiaeriană și antirachetă, capabilități navale, sisteme fără pilot, muniție — eșalonate prin Planul multianual de înzestrare și Programul „Armata României 2040”, astfel încât fiecare creștere bugetară să corespundă unor capabilități și termene concrete;
- 25.2** Consolidarea capabilităților de apărare națională și colectivă, cu actualizarea Programului „Armata României 2040” și continuarea achizițiilor esențiale, în concordanță cu Planul multianual de înzestrare;
- 25.3** România, pilon de securitate și stabilitate în Europa și în vecinătate: aliat și partener de încredere, furnizor de securitate în NATO și UE, prin consolidarea relației cu Statele Unite, a profilului în NATO și UE și a relațiilor strategice bilaterale;
- 25.4** Parteneriatul Strategic cu Statele Unite: cooperare în toate demersurile pentru stabilitatea și securitatea Europei, apărarea aliată și facilitățile cu relevanță strategică de pe teritoriul României; actualizarea Foii de parcurs în domeniul apărării 2020–2030, consolidarea prezenței forțelor și capabilităților americane în România, cooperare în înzestrare și folosirea instrumentului financiar FMF Loan; în paralel, dezvoltarea graduală a unor capabilități naționale de descurajare și o contribuție mai substanțială la arhitectura europeană de apărare, astfel încât securitatea României să nu depindă exclusiv de amploarea prezenței aliate;
- 25.5** Participarea la operațiile și misiunile NATO și UE sau în alte formate agreate cu aliații și partenerii; asigurarea tuturor condițiilor pentru sprijinul pe care România îl oferă ca națiune gazdă;
- 25.6** Sprijin pentru partenerii din regiune, cu accent pe Republica Moldova — a cărei securitate, stabilitate și prosperitate sunt esențiale pentru România — și pe Ucraina, precum și pentru statele din Balcanii de Vest, inclusiv în parcursul lor european și euroatlantic;
- 25.7** Industria națională de apărare: nevoile de înzestrare ale Armatei se corelează cu planul de dezvoltare a capacităților naționale de producție, în concordanță cu cerințele NATO și UE, și se valorifică instrumentele financiare internaționale; contribuție activă la criteriile de finanțare pentru programul SAFE 2; conectare la inițiativele europene (PESCO, EDF, EDIRPA, EDIP) și la Acceleratorul NATO pentru Inovare în Domeniul Apărării (DIANA);
- 25.8** Dezvoltarea în țară a unui software pentru dronele coproduse în România, care să integreze personalizat capacitățile de apărare ale Armatei;
- 25.9** Infrastructura bazelor și centrelor militare modernizată și extinsă la standarde NATO, cu prioritate pentru cele unde sunt dislocate trupe și capabilități aliate: Baza 57 Aeriană Mihail Kogălniceanu, Baza 71 Aeriană Câmpia Turzii, Baza 86 Aeriană Fetești și Centrul de Instruire Întrunită Cincu;
- 25.10** Centrul european de instruire F-16 de la Fetești dezvoltat ca hub pentru pregătirea piloților din statele NATO și parteneri, cu creșterea interoperabilității; promovarea României ca hub regional de mentenanță și sprijin logistic;

- 25.11** Coridoarele de mobilitate militară și un rol crescut al României în proiectele strategice de infrastructură cu dublă utilizare, civilă și militară, inclusiv în dezvoltarea capabilităților de contramobilitate;
- 25.12** Structuri mai suplă: analiza structurii de comandă și a structurii combatante, urmată de un plan de optimizare; evaluarea, pe indicatori de performanță, a eficienței institutelor de cercetare și universităților din subordinea ministerului, cu redimensionarea personalului și redirectionarea fondurilor către zonele cu deficit de resursă umană;
- 25.13** Responsabilitățile administrative ale structurilor de forțe (contabilitate, resurse umane etc.) se centralizează la nivelul categoriilor de forțe și al ordonatorilor secundari, prin eficientizare și digitalizare, cu menținerea și consolidarea capacității de luptă a unităților tactice;
- 25.14** Achiziții mai eficiente: sistem integrat de achiziții de servicii la nivel central și audit pentru identificarea și eliminarea cauzelor întârzierilor din procedurile de achiziție, ale căror reluări prelungesc termenele și cresc prețul final;
- 25.15** Fond bugetar alimentat din penalitățile de întârziere încasate din contractele Armatei, destinat stimulării personalului și corectării inechităților personalului în rezervă generate în anumite perioade;
- 25.16** Înființarea Autorității Naționale pentru Industria de Apărare (ANIA), în subordinea Guvernului și în coordonarea prim-ministrului, reprezintă o măsură de comasare și eficientizare instituțională – prin preluarea, într-o singură structură, a Agenției Române de Cooperare Tehnologică și Industrială pentru Securitate și Apărare, a Direcției Industria de Apărare din Ministerul Economiei și a Departamentului pentru Controlul Exporturilor din MAE, care se desființează – menită să susțină industria națională de apărare printr-un cadru unitar de coordonare a cercetării-dezvoltării-inovării (inclusiv prin Planul anual de CDI și cofinanțarea proiectelor strategice), prin rolul de punct unic de contact care facilitează accesul operatorilor economici români la programele și fondurile europene și prin măsuri de sprijin fiscal, investițional și de cooperare industrială pentru consolidarea și modernizarea producătorilor autohtoni;
- 25.17** Marea Neagră: România își consolidează rolul de furnizor de securitate în regiunea extinsă, inclusiv pentru libertatea de navigație și protecția infrastructurii critice; concept integrat de apărare aeriană și balistică, împreună cu un concept de apărare maritimă care protejează apele teritoriale, infrastructura critică subacvatică și de suprafață și interesele economice din Zona Economică Exclusivă, cu asumarea documentelor strategice relevante;
- 25.18** Participare activă în Grupul Operativ pentru Combaterea Minelor Marine din Marea Neagră (MCM Black Sea), înființat cu Turcia și Bulgaria, inclusiv pentru protecția infrastructurii critice; proiecte de anvergură cu Franța, Germania, Italia, Polonia, Regatul Unit și Turcia pentru securitatea, stabilitatea și libera circulație în regiune și pentru accesul la resursele din zonele economice exclusive;
- 25.19** Hub regional pentru securitate maritimă la Marea Neagră, înființat în România conform abordării strategice a UE; protejarea intereselor economice ale României în Marea Neagră, inclusiv exploatarea resurselor din Zona Economică Exclusivă, ca parte inseparabilă a securității maritime.

26. Culte și minorități naționale 6 măsuri

Drepturile minorităților naționale, garantate de Constituție și de tratatele la care România este parte, se respectă și se aplică integral: identitatea, limba maternă, cultura și tradițiile fiecărei comunități se păstrează și se afirmă liber, în cadrul comun al statului și al limbii oficiale, iar patrimoniul religios al tuturor cultelor este protejat după priorități clare și în limita posibilităților bugetare.

- 26.1** Aplicarea integrală a legislației privind drepturile minorităților naționale: folosirea limbii materne în relația cu administrația locală și în justiție, în condițiile legii, cu formulare, informații publice și interpretare asigurate acolo unde pragul legal este îndeplinit, și raport anual public al Departamentului pentru Relații Interetnice privind stadiul aplicării;

- 26.2** Învățământ în limbile minorităților naționale, de la grădiniță la doctorat, cu manuale, profesori și programe proprii, și limba română învățată la același nivel de competență ca în școlile cu predare în română;
- 26.3** Cultura și patrimoniul minorităților: finanțarea proiectelor culturale ale minorităților și restaurarea monumentelor și clădirilor reprezentative pentru patrimoniul lor, ca parte a patrimoniului României, prin aceleași programe și criterii ca pentru restul patrimoniului național, în limita disponibilităților bugetare anuale;
- 26.4** Reprezentare și dialog: menținerea reprezentării parlamentare a minorităților naționale în noua configurație a Parlamentului, rezultată din reducerea numărului de parlamentari, și a Consiliului Minorităților Naționale ca partener de consultare al Guvernului, cu finanțarea organizațiilor minorităților acordată pe criterii publice și cu rezultate raportate anual;
- 26.5** Prevenirea și sancționarea drastică a discriminării, a incitării la ură și a limbajului care instigă la ură pe criterii etnice sau religioase, îndreptate împotriva oricărei comunități, inclusiv a românilor din zonele în care sunt minoritari local, cu aplicarea egală a legii;
- 26.6** Patrimoniul religios: restaurarea lăcașurilor de cult monumente istorice din fonduri europene și naționale, pe baza unei liste de priorități publice, cu întâietate pentru cele în pericol de prăbușire, și în limita disponibilităților bugetare anuale.

27. Diaspora și românii de pretutindeni 6 măsuri

Statul ține legătura cu românii plecați și le face întoarcerea posibilă: o singură instituție responsabilă, sub Guvern, locuri de muncă și recunoașterea calificărilor la revenire, sprijin pentru cei care investesc acasă și grijă pentru copiii rămași în țară.

- 27.1** Departamentul pentru Românii de Pretutindeni (DRP) trece sub coordonarea directă a Secretariatului General al Guvernului, pentru decizie rapidă și eliminarea paralelismelor cu MAE, MAI și ministerele Muncii și Educației; reînființarea Forumului pentru Românii de Pretutindeni, cu întâlniri anuale în comunități;
- 27.2** Pilonul Reintegrare pe piața muncii: protocol cu Ministerul Muncii pentru locuri de muncă tranzitorii și definitive pentru cei care se întorc, cu pachete de servicii pentru familiile revenite;
- 27.3** Echivalarea diplomelor prin colaborare cu autoritățile din țările de destinație, cursuri gratuite de limbă locală decontate de DRP și conectarea românilor cu competențe tehnice/manageriale rare cu firme din țară care au nevoie de ei;
- 27.4** Microcredite și granturi pentru antreprenoriat, cu procedură simplificată de înființare a firmei, pentru românii care se întorc și vor să investească economiile acumulate în afaceri proprii, cu prioritate pentru zonele rurale și orașele mici de unde au plecat;
- 27.5** Bază de date comună DRP–MAI–Protecția Copilului, pentru monitorizarea copiilor rămași acasă cu un singur părinte sau fără părinți plecați la muncă în străinătate;
- 27.6** Continuarea programului „Diaspora Investește Acasă”.

28. Reforma și controlul democratic al serviciilor de informații 4 măsuri

Servicii pentru democrație, nu deasupra ei: puternice în misiunea lor, absente din presă, politică și culte, cu șefi care pleacă după opt ani, cu rezerviști care nu se transformă în influență civilă și cu un Parlament care controlează cu adevărat.

- 28.1** Interzicerea prin lege a activităților acoperite în presă, politică și culte: recrutarea de ofițeri acoperiți sau colaboratori dintre jurnaliști, membrii partidelor politice și clerici constituie infracțiune, nu abatere disciplinară;
- 28.2** Mandate limitate pentru conducerea serviciilor: directorii și adjuncții pot exercita cel mult două mandate, fără a depăși opt ani în total, pentru a preveni rețelele de fidelitate personală și feudele instituționale care supraviețuiesc oricărui guvern;

- 28.3** Restricții după încetarea activității: timp de zece ani de la ieșirea din sistem, ofițerii rezerviști nu pot ocupa funcții în presă, în justiție și în conducerea instituțiilor publice, timp de cinci ani nu pot candida și nu pot ocupa funcții politice, iar timp de zece ani depun declarații de avere anuale, publice;
- 28.4** Întărirea controlului civil: comisiile parlamentare de control primesc acces real la bugete și operațiuni, activitatea lor devine transparentă, evaluarea anuală a serviciilor se face de experți independenți, iar rapoartele anuale ale serviciilor se dezbate efectiv în Parlament.